

Pedagogisch werkplan

Taal

Ontwikkeling

Milieubewust

Activiteiten

Zorg

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1. Theoretische achtergrond	5
2. Missie en visie.....	7
2.1 Onze missie.....	7
2.2 Onze visie.....	7
3. Omgang met de kinderen.....	21
3.1 Communicatie met kinderen.....	21
3.2 Kwaliteitsgesprekken.....	22
3.3 Hechting	22
4. Kinderen met extra zorgbehoefte	25
4.1 Beleidsuitgangspunten	25
4.2 Definitie van zorgkinderen	25
4.3 Handelingsprotocol	26
4.3.1 Plaatsing van kinderen waarbij vooraf bekend is, dat zij mogelijk extra zorg nodig hebben.....	26
4.3.2 Wanneer de groepsleiding mogelijke problemen signaleert bij een kind in de groep.....	26
4.4 Zorgkinderen: na plaatsing of signalering	26
4.5 Mogelijke soorten van extra zorg.....	27
4.6 Samenwerking met specialisten.....	27
4.7 Samenwerkingspartners.....	27
5. Samenwerking met ouders.....	29
5.1 Hoe benaderen wij ouders?	29
5.2 Kennismaken en wennen	29
5.3 Evaluatiegesprek na drie maanden	30
5.4 Jaarlijkse observatie en 10-minuten-gesprek.....	30
5.5 Denken in mogelijkheden.....	31
5.6 Ouderavonden.....	31
5.7 Eindgesprek	31
5.8 Zomerfeest	31
5.9 Klanttevredenheidonderzoek.....	31

5.10 Oudercommissie.....	31
5.11 Klachtenafhandeling.....	32
6. Dagelijkse gang van zaken	33
6.1 Algemeen.....	33
6.2 Indeling groep.....	33
6.3 Dagindeling.....	33
6.4 Stamgroepen	34
6.5 3-uurs-regeling	35
7. Ontwikkeling en signalering	36
7.2 Vaste pedagogisch medewerkers.....	36
8. Personeel	38
8.1 Het team	38
8.2 De rol van de pedagogisch medewerkers	38
8.3 Stagiaires	38
8.4 Vrijwilligers	39
8.5 Evalueren pedagogisch handelen.....	39
8.6. Ondersteuning beroepskracht indien slechts 1 beroepskracht wordt ingezet in het kindercentrum in afwijking van de beroepskracht ratio	39
9. Veiligheid en gezondheid	40
9.1 Veiligheid	40
9.2 Gezondheid en hygiëne	40
9.3 Protocollen	41
10. Ruildagen regeling	41
Nawoord.....	42
Bijlage 1: De sociale kaart.....	43

Inleiding

Voor u ligt het pedagogische werkplan van kinderdagverblijf (KDV) Tomaz in Hoogvliet. In dit werkplan kunt u terug vinden hoe de dagelijkse gang van zaken is, hoe wij de ontwikkeling van kinderen zien, hoe de visie op kinderopvang is, hoe wij de pedagogische opvoedingsdoelen vormgeven en hoe wij ons pedagogisch doel evalueren.

Het opstellen en evalueren van het pedagogische werkplan gebeurt eens per jaar met het team en onze oudercommissie.

Mocht u bij het doorlezen van dit werkplan vragen en/ of opmerkingen hebben, dan zouden wij dat graag willen horen.

1. Theoretische achtergrond

Ons pedagogisch handelen is gebaseerd op en geïnspireerd door verschillende pedagogische stromingen, die terug te vinden zijn in de diverse theorieën van Thomas Gordon, Celestin Freinet, Linda Acrededolo, Susan Goodwyn en John Bowlby.

Thomas Gordon

De Amerikaanse psycholoog Thomas Gordon legt de nadruk op het belang van een goede communicatie tussen het kind en de volwassene. Zijn methode is gebaseerd op de overtuiging dat het gebruik van macht binnen relaties schadelijk is.

‘Actief luisteren’, noemt hij essentieel om er achter te komen wat de behoeften van een kind zijn. Dit betekent niet alleen letterlijk luisteren, maar ook door het stellen van vragen en het verwoorden van de gevoelens die de volwassene bij het kind vermoedt, er achter proberen te komen wat het kind beweegt. Ook non-verbale communicatie speelt hierin een rol. Vervolgens probeert de volwassene te verwoorden wat de behoefte, het probleem of het gevoel van het kind is. Hiermee kan de volwassene een oplossing voor het probleem suggereren of het kind helpen om een oplossing te zoeken. Als kinderen zien dat je rekening met ze houdt, voelen ze zich serieus genomen en zijn ze eerder geneigd om naar je te luisteren. Bij Tomaz zeggen we bijvoorbeeld niet “Niet aankomen” maar “Ik snap dat je daar heel graag mee wilt spelen, maar dit is echt te gevaarlijk voor je en daarom zet ik het nu weg.”

De communicatie met kinderen kan mis gaan omdat de behoefte niet duidelijk is voor het kind. Om dit duidelijk te maken kan je volgens Thomas Gordon het beste gebruik maken van ‘ik-boodschappen’. Hiermee druk je geen negatieve stempel op het kind, maar houd je het probleem bij jezelf. Bij Tomaz zeggen we bijvoorbeeld niet “Jij mag niet op de tafel klimmen” maar “Ik vind het eng als jij op de tafel klimt, want misschien val je dan van de tafel af en dat kan pijn doen.”

De pedagogisch medewerkers bij KDV Tomaz worden gestimuleerd dit ‘actief luisteren’ en het gebruiken van ik-boodschappen dagelijks toe te passen en er wordt regelmatig in teamvergaderingen of op een studiedag aandacht aan besteed.

Celestin Freinet

De Franse pedagoog Freinet heeft de visie dat je kinderen serieus moet nemen en ze moet aanvaarden zoals ze zijn. Het is de taak van volwassenen om aan het kind een veilige structuur te bieden, waarbinnen zij zelfstandig de wereld kunnen ontdekken.

De kinderen krijgen de gelegenheid tot experimenteren. Bij KDV Tomaz betekent dit dat het kind naast het deelnemen aan diverse uitdagende activiteiten kan meehelpen met het eten voorbereiden, spullen naar de keuken brengen, speelgoed opruimen en de was opvouwen.

Linda Acrededolo en Susan Goodwyn

Linda Acrededolo en Susan Goodwyn zijn de oprichters van het Baby Signs Institute, waar zij na wetenschappelijk onderzoek ontdekten dat door het gebruik van babygebaren jonge kinderen zich sneller verstaanbaar kunnen maken. Babygebaren zorgen ook voor minder frustratie en voorkomen dat een baby afhankelijk is van aanwijzen en huilen om de boodschap over te

brengen. De pedagogisch medewerkers hebben hier allemaal een training in gehad en gebruiken de babygebaren dagelijks op de groep ter ondersteuning van de verbale communicatie.

De gebaren worden bij Tomaz op de groep gebruikt tijdens het tafel moment en bij het zingen van liedjes. Iedere groep heeft een gebarenliedjes boekje. Ook wordt er ieder half jaar een gebarencursus voor ouders aangeboden. Door middel van de trainingen, de liedjesboeken en de oudercursus worden de babygebaren continu onder de aandacht gehouden.

[John Bowlby](#)

De Britse psychiater John Bowlby veronderstelde in zijn hechtingstheorie dat kinderen genetisch 'geprogrammeerd' zijn om zorg te verkrijgen in de periode van kinderlijke hulpeloosheid. Dit doen zij door bijvoorbeeld te huilen of nabijheid van vaste verzorgers te zoeken. Diverse onderzoekers hebben aangetoond dat een kind niet per se aan de moeder gehecht hoeft te raken; ook andere opvoeders kunnen een veilige hechtingsrelatie tot stand brengen. Bij KDV Tomaz vinden we het daarom belangrijk dat de hechting met alle dagelijkse verzorgers en het kind goed is vanaf de start en gedurende de gehele opvangtijd onder de aandacht staat.

2. Missie en visie

2.1 Onze missie

Onze missie is kinderen een veilige basis in een huiselijke omgeving aanbieden, hen voorbereiden op de toekomst door het meegeven van handvaten en kennis over sociale omgangsvormen, normen en waarden en milieubewustzijn.

2.2 Onze visie

Door ons kinderdagverblijf Tomaz te noemen, benoemen wij alle aspecten die wij belangrijk vinden en aansluit bij onze visie. Tomaz staat voor: taal, ontwikkeling, milieu, activiteiten en zorg.

Zo staat Tomaz voor:

Taal: Veel interactie met de kinderen door middel van spraak, babygebaren, kwaliteitsgesprekken, taalactiviteiten en voorleesouders.

Ontwikkeling: Voldoende uitdaging aangeboden door pedagogisch medewerkers/ inrichting / activiteiten programma's en aanwezige leeftijdsgenootjes. Wij werken met hoeken, er zijn in alle ruimtes een huis, auto en boekenhoek aanwezig. Vanaf 1,5 jaar heeft ieder kind een eigen "Tomaz dag" waarbij het zijn/haar favoriete speelgoed mee mag nemen en hier wat over mag vertellen. Ook werken we met de KIIJK observatie methode, zelfstandigheidskaarten, dagritme kaarten en hulpjes van de dag.

Milieu bewust: Milieu bewuste activiteiten en een milieubewust voorbeeld door pedagogisch medewerkers. Er wordt iedere dag buiten gespeeld en er worden regelmatig natuur activiteiten gedaan.

Activiteiten: Kleine activiteiten in de ochtend en avond, leeftijdsgerichte dag activiteiten met veel variatie, maandelijkse grote activiteiten. Ook werken we met peuterochtenden en maken we regelmatig uitstapjes.

Zorg: Huiselijkheid, persoonlijke aandacht, denken in mogelijkheden, oprechte betrokkenheid van leidsters en hechting tussen vaste leidsters en kind. Er is een aanwezigheidsbord in elke groepsruimte met wie er die dag is. Ook gaan we werken met de app Bitcare waardoor ouders goed kunnen volgen wat hun kindje op een dag doet bij Tomaz.

Binnen Tomaz werken we met de vier opvoedingsdoelen van Marianne Riksen-Walraven die ook in de wet kinderopvang worden benoemd. Deze vier basisdoelen zijn:

- Het bieden van emotionele veiligheid;

- Het stimuleren van de ontwikkeling van sociale competenties;
- Het stimuleren van de ontwikkeling van persoonlijke competenties;
- Overdracht van waarden en normen.

Deze opvoedingsdoelen hebben een sterk raakvlak met onze visie. In de praktische uitvoering van de visie wordt dan ook duidelijk hoe deze doelen in de praktijk tot uitvoering worden gebracht.

2.2.1 Praktische uitvoering van onze visie

KDV Tomaz vindt het belangrijk dat kinderen uitgedaagd worden om zich te ontwikkelen op motorisch, cognitief en sociaal-emotioneel vlak. Ook de spraak-taalontwikkeling staat bij ons van jongs af aan onder de aandacht. Daarbij wordt rekening gehouden met het eigen tempo en de individuele mogelijkheden van een kind. Hieronder wordt omschreven welke ontwikkelingsgebieden er zijn en hoe wij deze stimuleren.

Taal ontwikkeling

Onder de spraak- en taalontwikkeling wordt verstaan: De ontwikkeling van alle vormen van zichtbare en hoorbare communicatie, of die nu tot stand komen door gelaatsuitdrukkingen, gebaren of houdingsveranderingen of door vocaliseren, woorden, woordcombinaties of zinnen.

Taal is een belangrijk instrument binnen de menselijke communicatie. Door taal kan men bijvoorbeeld gedrag van anderen beïnvloeden, kunnen gevoelens en gedachten tot uiting gebracht worden en lichamelijke behoeften aangegeven worden. De spraak- en taalontwikkeling is dan ook essentieel voor een goede sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkeling bij kinderen.

Vanaf de eerste dag dat een kind bij KDV Tomaz wordt opgevangen stimuleren wij de taalontwikkeling, ongeacht de leeftijd. De groepsleiding is voortdurend alert op de taalontwikkeling van uw kind door tijdens de omgang de dingen letterlijk bij hun naam te noemen. De pedagogisch medewerkers spreken zelf goed gevormde zinnen en verbeteren het kind door de foutieve zin in wel gevormd Nederlands te zeggen. Er wordt actief geluisterd en met aandacht gesprekken op kindniveau gevoerd met de kinderen.

Wij werken bij KDV Tomaz met babygebaren als aanvulling op de verbale communicatie. Deze gebaren zorgen voor minder frustratie en voorkomen dat een kind helemaal afhankelijk is van aanwijzen en huilen om de boodschap over te brengen. Het kind leert deze toe te passen als hij iets wil. De pedagogisch medewerkers maken deze gebaren tijdens de tafelmomenten en bij het zingen van liedjes.

KDV Tomaz biedt activiteiten die de taalkennis van jonge kinderen optimaliseren.

- Zo streven wij ernaar om regelmatig op elke groep een voorleesmoeder een half uurtje aan de kinderen voorlezen;
- Oefenen wij woordjes d.m.v. woordkaarten;
- Zingen wij kinderliedjes met de kinderen;
- Hebben wij een boekenhoek, waar kinderen zelf boekjes kunnen lezen op de groep;

- Nemen wij met de baby voelboekjes door;
- Lezen wij de kinderen voor;
- Luisteren wij naar muziek met liedjes met de kinderen.

Ontwikkeling

Om de ontwikkeling van kinderen zo optimaal mogelijk te stimuleren is de inrichting van de groep essentieel. Door de inrichting worden kinderen uitgedaagd tot spel. KDV Tomaz bestaat uit zowel verticale als horizontale groepen. In deze paragraaf worden deze verschillende vormen van opvang beschreven.

Een verticale groep bestaat uit kinderen van verschillende leeftijden. Bij KDV Tomaz is dit vanaf 2 maanden tot 4 jaar. Een horizontale groep bestaat uit kinderen van dezelfde leeftijd. Binnen het kinderdagverblijf bestaan verticale- en peutergroepen. In een verticale groep is ander speelmateriaal en een andere indeling van de ruimte nodig in vergelijking met horizontale groepen. Er spelen andere groepsprocessen af. Er zijn drie factoren waar het kind direct mee te maken heeft: de materiële omgeving (materiaal en ruimte), de pedagogische medewerker en de groep andere kinderen.

In verticale groepen is het van belang dat elke leeftijd zijn eigen plekje heeft. Hierdoor kan elk kind aan zijn behoefte voldoen. Baby's hebben behoefte aan een rustig plekje met niet te veel prikkels. Dreumesen ontwikkelen zich op motorisch gebied en willen graag klimmen en kleuteren. De laatste groep zijn de peuters. Zij hebben de ruimte nodig om hun energie kwijt te kunnen. Daarnaast trekken peuters zich graag terug om rustig even alleen te spelen.

In horizontale groepen bevinden zich kinderen van de zelfde leeftijdsgroep. De groepsruimte wordt geheel ingericht op de desbetreffende doelgroep. Er kan gewerkt worden met verschillende thema's; een bouwhoek, poppenhoek, keuken, werkhoek. In de volgende paragraaf zal het werken met speelhoeken worden beschreven.

Spelend leren

Doordat de kinderen allerlei activiteiten en spelletjes doen bij Tomaz, leert het kind spelenderwijs. Juist door activiteiten te herhalen leren kinderen begrijpen.

Er worden geen eisen gesteld waaraan het kind moet voldoen. Het kind kan zelf ontdekken wat voor mogelijkheden er met speelgoed en andere materialen zijn. Wel bieden we zoveel mogelijk speelgoed aan dat veel mogelijkheden heeft (bijvoorbeeld duplo en speelzand). Hierbij wordt gekeken waar het kind aan toe is. Kan het kind bijvoorbeeld kleuren herkennen/sorteren en vormen onderscheiden. De groepsleiding is een groot deel van de dag bezig met het stimuleren van de cognitieve ontwikkeling. Via individuele gesprekjes met de ouders wordt verslag uitgebracht van wat hun kind al laat zien op het kinderdagverblijf.

De groepsleiding beschikt over een goed inzicht in de verschillende ontwikkelingsfasen van kinderen en creativiteit bij het aanbod. De professionaliteit van de groepsleidsters is zodanig dat zij eventuele problemen in de ontwikkeling kunnen onderkennen en hierop in kunnen spelen.

KDV Tomaz zorgt er voor dat kinderen spelend kunnen leren:

- Er staat in elk KDV een activiteiten kast, waar pedagogisch medewerkers elke ochtend en aan het einde van de dag een activiteit uit pakken om met de kinderen mee te gaan spelen;
- Elke groep heeft drie hoeken namelijk de leeshoek, de autohoek en huishoek waar kinderen gestimuleerd worden om te spelen en te ontdekken;
- Koken, afruimen van de tafel, samen opruimen etc.

Cognitieve ontwikkeling

Bij de cognitieve ontwikkeling leren kinderen om informatie uit hun omgeving te verwerken, op te slaan en om deze verworven vaardigheden en kennis op een later tijdstip weer te kunnen gebruiken of toe te passen. Binnen dit proces is de ontwikkeling van het geheugen essentieel. 'De cognitieve ontwikkeling is het mentale proces van het opslaan, verwerken, terughalen en toepassen van kennis en informatie'. Oftewel: De cognitieve ontwikkeling is het proces van het leren.

Kinderen imiteren ook hun verzorgers om kennis op te doen, wij nemen dit erg serieus, door het juiste voorbeeld aan hen te geven.

Door middel van spel kan een kind steeds meer begrippen onderscheiden, begrijpen en herkennen. De pedagogisch medewerkers reiken de kinderen spelmaterialen en activiteiten aan zodat het kind in zijn eigen tempo deze kennis tot zich kan nemen. Kinderen ontdekken de verschillen tussen groot/klein, hard/zacht, glad/ruw, licht/zwaar.

Bij de peuters is er extra aandacht voor de overgang naar de basisschool. Kinderen wordt extra uitdaging geboden door de activiteiten. Er wordt bijvoorbeeld aandacht besteed aan begrippen als groot/klein, kleuren, tegenstellingen, categoriseren, tellen enzovoorts.

KDV Tomaz biedt activiteiten ter stimulering van de cognitieve ontwikkeling.

Baby's:

- Babygym, speelgoed met geluid, voelboekjes;
- Een zachte bal, spiegel;
- Boxkleed, mobile.

Dreumessen:

- Houten puzzels met nopjes;
- Vormenstoof;
- Houten blokken, duplo;
- Boekjes: Met dieren, kleuren etc.;
- Speelgoed aan tafel (met een zuignap.)

Peuters:

- Puzzels in verschillende moeilijkheidsgradaties;
- Rollenspel, bijvoorbeeld met: Keukentje, poppen, telefoon, winkeltje, verkleedkleden;

- Boekjes: Waar dagelijkse situaties in voorkomen, kleuren, tellen etc.;
- Knutselen met verschillende materialen. Ook sensorisch materiaal, oftewel vormloze materialen zoals bijv. zand;
- Kralen in verschillende vormen;
- Spelletjes zoals loco;
- Werkbladen over bijvoorbeeld: Letters en vormen herkennen, begrippen als groot/klein, categoriseren.

Motorische ontwikkeling

De motorische ontwikkeling bestaat uit de veranderingen in motorisch gedrag, in andere woorden: De ontwikkeling wordt naast de genetische aanleg ook bepaald door de mate waarin het kind door de omgeving gestimuleerd wordt.

De motorische ontwikkeling wordt vaak onderverdeeld in grove of grote motoriek en fijne of kleine motoriek. Bewegingen als lopen, zwemmen en een bal schieten vallen onder de grove motoriek. Bewegingen waar vaak meer aandacht of concentratie voor nodig zijn, zoals knippen, schrijven of een speld oppakken, zijn onder de fijne motoriek te scharen. De fijne motoriek staat voor het gebruik van vingers en handen en bijbehorende coördinatie met de ogen. De grove en fijne motoriek zijn nauw met elkaar verbonden. Kinderen moeten vaak bepaalde basisvoorwaarden binnen de grove motoriek beheersen, voordat zij toe zijn aan bepaalde taken binnen de fijne motoriek (bijvoorbeeld schrijven). Beheersing van het evenwicht is bijvoorbeeld een voorwaarde om netjes te kunnen schrijven.

De motorische ontwikkeling begint al op een heel jonge leeftijd. Baby's leren al snel om naar iets te grijpen, ze leren rollen en kruipen en als ze wat ouder worden leren ze lopen. Zo maken ze een hele ontwikkeling door. Om zich lichamelijk te ontwikkelen hebben kinderen ruimte nodig. De ruimte waarin de kinderen worden opgevangen zijn dan ook zo ingericht dat deze de kinderen uitnodigt om te gaan spelen.

Baby's kunnen spelen in de box of op een rustig plekje op de grond. Ze kunnen gebruik maken van babyspeelgoed. De wat oudere kinderen spelen graag op de grond. Zij willen de omgeving ontdekken door te kruipen of te lopen. Ze kunnen lekker kruipen door een tunnel of zich verstoppen in de tent. Dat geldt ook voor de peuters. Peuters hebben veel energie. Buiten kunnen ze die energie uiten: Ze kunnen er lekker rennen, fietsen en ravotten. We gaan elke dag naar buiten met de kinderen . Dit doen wij omdat wij het erg belangrijk vinden dat kinderen in aanraking komen met de natuur en de ruimte krijgen voor voldoende beweging(spel).

KDV Tomaz biedt activiteiten ter stimulering van de motorische ontwikkeling

Fijne motoriek:

- Puzzelen met of zonder noppen, kralen rijgen, brood smeren, kleuren, knippen, plakken en verven met de vingers of kwast;
- Bij de baby's wordt dit gestimuleerd door speelgoed in de nabijheid te leggen of ze onder een babygym te leggen, zodat ze gemotiveerd worden om er naar te grijpen met hun handen;

- In de peuterleeftijd wordt de ontwikkeling van de fijne motoriek belangrijker. Zij kunnen in de groep spelen met bouwstenen, puzzelen, knutselen etc. Dit kan tijdens het vrij spelen, maar de peuterleeftijd leent zich ook al heel goed om gerichte activiteiten aan te bieden. De leidster kan zo bepaalde ontwikkelingen stimuleren.

Grove motoriek:

- Medewerkers gaan geregeld met de kinderen dansen, gymnastieken, naar de speeltuin en worden er buiten of binnen allerlei spelletjes gedaan waarbij de kinderen moeten springen, huppelen, achteruit lopen, hinkelen en op hun tenen lopen;
- Bij de baby's wordt de grove motoriek gestimuleerd door speelgoed zo neer te leggen dat ze gemotiveerd worden om te gaan rollen en kruipen;
- Bij peuters wordt de grove motoriek gestimuleerd door ren-, spring-, en klim spelletjes. We maken ook vaak wandelingen met als bestemming een kinderboerderij, waterspeelplek of speeltuin, waardoor de kinderen naast lopen ook andere grove motorische bewegingen maken.

Zelfredzaamheid

Wij bevorderen de zelfstandigheid van het kind door deze mee te laten helpen met dagelijkse handelingen zoals: Tafel dekken, brood smeren, opruimen enzovoort. Dit doen wij voor de ontwikkeling van het kind, dat het kind groeit als persoon. Bij KDV Tomaz zijn er iedere dag op elke groep twee 'hulpjes'. Elke dag worden er twee kinderen aangewezen die deze dag mogen helpen met onder andere het klaarzetten, uitdelen en opruimen van spullen. Het kind heeft succes ervaringen, hij kan zelf dingen en is hier trots op. Dit geeft het kind zelfvertrouwen en enthousiasme om de volgende uitdaging in het voor hem nog onbekende aan te gaan.

Kinderen worden gestimuleerd om zelf te eten, te drinken uit een beker, naar de wc/ op het potje te gaan en aan- en uit te kleden. Zo wordt de kinderen spelenderwijs dingen bijgebracht die hun zelfstandigheid bevorderen. Dit gebeurt in een ongedwongen sfeer. Om de ontwikkeling bij te houden wordt er gewerkt met een zelfstandigheidskaart. Hierop wordt aangekruist welke bovengenoemde onderdelen van zelfstandigheid het kind beheerst. Deze kaarten zitten in een map op de groep en zijn ook voor ouders inzichtelijk.

Zodra er gestart wordt met de zindelijkheidstraining, krijgen ouders hier een briefje over met daarin de vraag of zij met ons mee willen doen. Het kind krijgt een wc kleurplaat waar een sticker opgeplakt wordt bij een poging tot plassen of poepen op het toilet. We zorgen ervoor dat het leuk is om naar de wc te gaan en dat er geen grote druk op het kind komt te liggen. We leggen aan het kind uit wat er gaat gebeuren en welke handelingen het kind kan doen. Wij geven het kind complimentjes en zijn enthousiast als het wat op de wc of het potje heeft gedaan. Wij lezen extra boekjes over zindelijkheid met het kind en maken er iets gezelligs van als we op de vaste tijden met het oudere kinderen naar de wc gaan.

Wanneer leren we kinderen iets?

We gebruiken een zelfstandigheidskaart waar op aangevinkt kan worden wat een kind al kan.

1. Het kind mag zelf op de trappetjes van de commode en eetbank klimmen wanneer het los kan lopen.

Naam	1-2 jaar	2-3 jaar	3-4 jaar	4-5 jaar	5-6 jaar	6-7 jaar	7-8 jaar	8-9 jaar	9-10 jaar
Naam									
Naam									
Naam									
Naam									
Naam									
Naam									
Naam									
Naam									
Naam									
Naam									
Naam									
Naam									
Naam									
Naam									
Naam									
Naam									
Naam									
Naam									
Naam									

2. We beginnen met zindelijkheidstraining wanneer kinderen 2 jaar zijn. Hiervoor mogen kinderen vanaf 1,5 jaar wel al voor de fun, mee op het potje.
3. Brood/koekjes mogen de kinderen vanaf 6 maanden zelfstandig eten. Groente en fruithapjes vanaf 1 jaar.
4. Vanaf 1,5 jaar beginnen wij met het oefenen van het zelf aan en uit trekken van jassen en schoenen.
5. Kinderen tot 1 jaar mogen uit een fles drinken, daarna gaan zij over op een tuitbeker. Wanneer het kind 1,5 is begin je met het aanbieden van een gewone beker.
6. Vanaf 6 maanden starten wij met het laten zien hoe je iets weer terug doet in een bak. Bijv. alle blokjes gaan weer terug in de bak. Wij proberen de kinderen te stimuleren dat zij dat na gaan doen. Met 1 jaar kunnen ze een beetje op ruimen. Bijv. iets terug in de kast zetten of de blokjes in de bak doen.
7. Met 2,5 jaar mogen de kinderen zelf hun brood smeren met de plastic mesjes.
8. Vanaf 1,5 jaar laten wij de kinderen zelf oefenen met uit en aan kleden.

KDV Tomaz biedt activiteiten ter stimulering van de zelfredzaamheid

- Kinderen hun eigen boterham laten smeren;
- Kleren en schoenen aan-/uittrekken;
- Drinken uit een beker/fles;
- Zindelijkheidstraining;
- Hulpje zijn.

Zintuigelijke ontwikkeling

Hieronder staat per zintuig omschreven wat kinderen kunnen en leren.

Horen

Van alle prikkels uit de omgeving horen we 75% bewust. Een baby kan al in de buik van de moeder geluiden horen. Geluid prikkelt tot bewegen. Als eerste leert een baby de stem van de moeder herkennen. Later kan het verschillende stemmen onderscheiden. Alles heeft zijn eigen geluid. Naarmate de baby ouder wordt, kan het gaan reageren op stemgeluidjes. Luister goed naar het kind. Als er een geluidje wordt gemaakt, wacht dan even zodat de baby terug kan reageren op zijn/haar manier. Door te praten tegen het kind stimuleer je het kind om te leren luisteren. De taalontwikkeling wordt hier ook mee gestimuleerd. Door kinderen voor te lezen uit verschillende boekjes ontwikkelen zij een ritme gevoel. Met de wat oudere kinderen kan er gespeeld worden met geluid: hard/zacht, hoog/laag, snel/langzaam. Dit activeert de gehoor organen. De verschillende geluidsimpulsen zullen verschillende emoties oproepen, dit stimuleert de emotionele ontwikkeling.

Zien

Met de ogen nemen we de omgeving waar. Kijken en zien zijn verschillende dingen. Om bewust te zien, kijk je er gericht naar. Oogcontact is een voorwaarde voor een goede communicatie tussen mensen. In het begin ziet de baby alleen het verschil tussen licht en donker. Vanaf 6 tot 8 weken kan een baby scherp zien tot een afstand van 20 cm. Vanaf 8 maanden kan een baby net zo goed zien als een volwassene. Rood is de eerste kleur die een baby leert zien. Later trekken alle felle kleuren de aandacht.

Proeven en ruiken

Met de neus en mond ruiken we en proeven we. Deze twee staan in verbinding met elkaar. De baby ervaart als eerste de geur van de moeder. Die geur hoort specifiek bij de moeder en het herkennen van deze geur is van levensbelang. Hier kan hij zijn voeding krijgen. De moedermelk is de eerste smaak waarmee kennis wordt gemaakt. Naarmate het kind ouder wordt, wordt er gestimuleerd om ander voedsel te eten. Zoete smaken, zoals fruit, zijn vertrouwd en hebben de voorkeur. Als het kind groente gaat eten worden de bittere sensoren ontwikkeld.

Voelen

Voelen, ook wel tasten genoemd, begint bij de mond. Alles wat een baby voelt en pakt, brengt hij naar de mond toe. De prikkels worden opgeslagen in het geheugen, dit is de eerste aanzet van de ontwikkeling van de cognitie. Voor baby's is aanraking een belangrijke mogelijkheid voor contact en communicatie.

Na ongeveer 6 maanden worden de handen een belangrijk tastzintuig. Via de handen leren baby's vormen en materialen kennen. Via voelen leert het kind zijn fysieke grenzen kennen. Aanraking van anderen stimuleert o.a. de emotionele ontwikkeling.

KDV Tomaz biedt activiteiten ter stimulering van de zintuiglijke ontwikkeling

Baby's:

- Knuffel met geluid;
- Speeldoos;
- Verven met handen en voeten;
- Glimmende en gekleurde voorwerpen.

Dreumes:

- Spiegel;
- Liedjes zingen met aanraking erbij, zoals: "Hoofd, schouder, knie en teen";
- Tast spelletjes: warm/koud, hard/zacht, glad/ruw;
- Water/zand tafel.

Peuters:

- Muziek instrumenten;
- Spelletjes als "Ik zie, ik zie, wat jij niet ziet";
- Tijdens het eten hen laten kijken, ruiken, proeven, aanraken.
- Sensopatisch materiaal, zoals: Scheerschuim, water, zand, zeepsop

De sociaal – emotionele ontwikkeling

Bij de sociaal – emotionele ontwikkeling speelt de benadering van de leidster een belangrijke rol. Zij zorgt ervoor dat een kind zich veilig voelt, wat de basis is voor een goede persoonlijkheidsontwikkeling. Wij vinden het belangrijk dat een kind voldoende aandacht en warmte krijgt. Op jonge leeftijd is dat vaak tijdens de verzorging. Lichamelijk contact is daarbij belangrijk. Als een kind verschoond wordt, dan wordt er tegen het kind gepraat en gebaard op een zachte en rustgevende manier. Het kind zit regelmatig op schoot. Als het huilt wordt het kind getroost. Dit geldt natuurlijk ook voor de wat oudere kinderen. De kinderen worden begeleid in hun innerlijke proces. De leidster probeert de emoties van het kind te verwoorden en toont begrip. Wij geven de voorkeur aan belonen, omdat dit het gevoel van eigenwaarde vergroot.

Een veilig gevoel is een basisvoorwaarde voor een kind om zich te kunnen ontwikkelen. Om dit te bewerkstelligen wordt een veilige omgeving gecreëerd en scheppen de pedagogisch medewerkers met elkaar een sfeer waarin kinderen zich veilig en geborgen voelen.

Kinderen halen hun veiligheid ook uit duidelijkheid van de pedagogisch medewerkers. Het consequent herhalen en hanteren van regels en afspraken en een vaste structuur (dagindeling) geeft kinderen houvast en continuïteit.

De nabijheid van vaste pedagogisch medewerkers is een belangrijk aspect om het veiligheidsgevoel van kinderen te vergroten en de hechting te bevorderen. Dit wordt bij KDV Tomaz concreet gemaakt door ieder kind een vaste mentor te geven, welke ook aanspreekpunt is voor ouders. Goed contact tussen ouders en de pedagogisch medewerkers draagt bij aan het veilig voelen van kinderen op het kinderdagverblijf. Bovendien wordt gewerkt met een vaste invalpool, waardoor de kinderen ook met de invallers bekend zijn. Door de kleinschaligheid van KDV Tomaz en de gezamenlijke activiteiten van de verschillende groepen kennen de kinderen ook de pedagogisch medewerkers van de andere groepen. Mocht een kind extra willen komen, maar het kan niet op de stamgroep, is het hierdoor makkelijker om bij een andere groep aan te schuiven.

Het ontwikkelen van emoties, het zelfbeeld, temperament, motivatie en de hechting van het kind, spelen allemaal een rol in de sociaal-emotionele ontwikkeling. Bij de sociaal emotionele ontwikkeling gaat het om de ontwikkeling van de eigen identiteit. Een kind ontwikkelt de eigen identiteit door interactie met anderen. Deze anderen zijn op KDV Tomaz in eerste instantie de kinderen op de groep. Ze observeren elkaar, leren van elkaar, doen elkaar na en dagen elkaar uit. Door het groepsverband is het de ideale omgeving om te leren op je beurt te wachten, rekening te houden met een ander en samen te werken. Dit wordt gestimuleerd door het spelen van spelletjes, te stoeien en elkaar te helpen met bijvoorbeeld aan/uitkleden en dingen aangeven aan tafel. Ze worden zich bewust van sociale verhoudingen en ontwikkelen tegelijkertijd hun eigen identiteit. De pedagogisch medewerkers zijn geïnteresseerd naar de beleving van het kind, nemen de kinderen serieus en laten hen in hun waarde. Hen troosten en knuffelen, maar vergroten ook het zelfvertrouwen van het kind door ze te begeleiden in voor zichzelf opkomen, onenigheid oplossen en emoties uiten. Ze benoemen de situatie en de bijbehorende emoties ("Ik zie dat je heel verdrietig bent, kom maar even bij mij zitten" en "Ik zie dat je veel plezier hebt met het maken van die geluiden op de trommel!") Door de kinderen verschillende situaties te laten ervaren en verschillende oplossingsvaardigheden aan te bieden, ontwikkelen ze handvatten waar ze later op terug kunnen grijpen.

[KDV Tomaz biedt activiteiten ter stimulering van de sociaal-emotionele ontwikkeling](#)

Baby's:

- Spiegel;
- Verstop spel;
- Speelgoed met geluidjes;
- Babygebaren/ knuffelen;
- Interactie.

Dreumes:

- Spiegel;
- Poppen met spulletjes, zoals het potje;
- Emoties benoemen;
- Gebaren/ knuffelen;
- Interactie.

Peuter:

- Poppen(kast);
- Keukentje;
- Dokterspullen;
- Winkeltje;
- Gezelschapsspellen;
- Emoties benoemen;
- Gebaren/ knuffelen;
- Interactie.

Milieubewust

We vinden milieubewust leven steeds belangrijker en willen de aarde graag goed doorgeven aan onze kinderen. Maar hoe doen we dat eigenlijk? Een oud en wijs gezegde is “Jong geleerd is oud gedaan”. Alleen hoe betrek je kinderen nu op een actieve manier bij een gezonde levensstijl?

Binnen het kinderdagverblijf

Milieubewust opvoeden kan op heel veel manieren. Wij geloven dat als wij zelf het goede voorbeeld geven, een kind deze goede gewoontes zal overnemen. Wij:

- doen de lampen uit als wij de wc verlaten of een ruimte welke wij niet continu gebruiken. Wij leren de kinderen ook om dit te doen;
- gooien niks anders door de wc dan toilet papier;
- zetten de kraan uit tijdens het handen wassen;
- zetten elektrische apparaten helemaal uit, niet alleen op stand-by;
- kiezen zoveel mogelijk de groenten van het seizoen. Houden de kringloop zo klein als mogelijk, wij laten geen fruit van heel ver invliegen als het naast de deur ook verkrijgbaar is;
- zetten de verwarming aan het einde van de dag uit;
- scheiden afval;
- zijn zuinig met knutselmateriaal.

KDV Tomaz biedt activiteiten ter stimulering van milieubewustheid

- Werken in onze moestuin;
- De kinderen worden altijd aangemoedigd om hun bord goed leeg te eten;
- Kinderboerderij bezoeken;
- Geen water verspillen;
- Afval wegbrengen;
- Knutselen met recycle materiaal.

Activiteiten

Kinderen vinden het heerlijk om leuke activiteiten te ondernemen. Gelukkig vinden de pedagogisch medewerkers bij Tomaz dit ook heel leuk. Om te zorgen dat er genoeg variatie is in het activiteiten aanbod, moet er een bepaalde structuur in zitten. Maar het is ook belangrijk dat de leidsters voldoende vrijheid hebben, om hun eigen creativiteit te kunnen uiten. We organiseren grote activiteiten en dagelijkse activiteiten voor de kinderen. In de ochtend en avond pakken we een activiteit uit de activiteiten kast. Ouders kunnen als zij hun kind brengen, het kind bij deze activiteit neer zetten, nog even mee doen, om vervolgens met een goed gevoel weg te gaan. Ouders gaan met een goed gevoel weg, omdat zij hun kind achterlaten terwijl deze bezig is met iets leuks. 's Avonds is er door de activiteit ook meer rust op de groep. De kinderen zijn nog lekker bezig met de activiteit, waardoor ze zich minder bezig houden met wanneer hun papa of mama hen komt ophalen.

Creativiteit

Kinderen uiten zich d.m.v. materialen, bewegingen en muziek. Je kunnen uitdrukken en communiceren is wezenlijk voor een kind. Taal is niet het enige middel om je uit te drukken: Je kunt kruipen, wijzen, tekenen, brabbelen, zingen, dansen, verven, kleien, en ga zo maar door. Om aan deze natuurlijke behoefte tegemoet te komen wordt een kind door ons geholpen. We bieden materialen aan en geven het kind de ruimte. Het gaat bij creatieve activiteiten niet om het resultaat maar om de activiteit. Voor een jong kind is het omgaan met materialen een onderzoekende bezigheid: Hij leert de mogelijkheden van de materialen kennen. De kinderen gebruiken bij creatieve activiteiten onder andere de volgende materialen: Klei, potloden, verf, papier, karton en verkleedkleden. De kinderen zullen zich door deze activiteiten veelzijdig ontwikkelen. Via het materiaal kan het kind zich uiten, bijvoorbeeld: Krassen en hard met je wasco tikken of smeren met verf en de koude vloeistof langs je vingers laten glijden.

KDV Tomaz biedt activiteiten ter stimulering van de creativiteit

- Wij maken iedere maand een aantal knutselwerkjes met de kinderen;
- Wij kleien en spelen met speelzand maandelijks;
- Er wordt elke maand een bak- of kook activiteit op de groep georganiseerd;
- Voor kinderen vanaf 2 jaar zijn er speciale peuteropdrachten en -spelletjes. De leidster bewaart de gemaakte peuteropdrachten in een snelhechter met de naam van het kind erop. Er zijn in de activiteitenkast peuteractiviteiten zoals kralen rijgen, hamertje tik etc. aanwezig. De pedagogisch medewerkers letten er op dat het kind voldoende uitdaging heeft en dat dit goed gecommuniceerd wordt naar ouders.
- Er wordt ongeveer 1 keer in de 4 tot 6 weken een dreumes- en peuterdansles gegeven.

Soorten activiteiten

Bij Tomaz organiseren wij kleine-, dagelijkse-, vrij spel- en grote activiteiten.

1. kleine activiteiten

In de kast staan bakken met complete activiteiten.

De ochtenddienst zet om 07:30 een activiteit uit de kast klaar.

De avonddienst zet om 17:30 een activiteit uit de kast klaar.

Activiteiten die klaargezet kunnen worden zijn bijvoorbeeld:

- Kleien;
- Puzzelen;
- Tekenen;
- Treinbaan;
- Bouwmateriaal;
- Dieren;
- Speelzand.

2. Dagelijkse activiteiten

Stap 1: De vaste pedagogisch medewerkers bedenken voordat de nieuwe maand begint, welke activiteiten zij willen gaan doen. Ze laten in de bedachte activiteiten het thema terug komen. Elke dag organiseren de pedagogisch medewerkers een vaste activiteit. De tweede activiteit is standaard een buiten activiteit, als dit bij de vaste activiteit nog niet is gebeurd. Bij de ingang van de groepen hangen kaarten waarop staat welke vaste activiteit er die dag gaat gebeuren.

In het activiteitschema komen de volgende activiteiten aan bod :

- Koken (Soep koken, wortel koekjes bakken, macaroni koken, rijst koken, wraps maken)
- Muziek (Muziek instrumenten, liedjes zingen)
- Uitstapje (Speeltuin, park, kinderboerderij) Er wordt 4x per jaar een groot uitstapje georganiseerd waarbij extra personeel ingezet kan worden.
- Tomaz dagen (Kinderen vanaf 1,5jaar, 1x in het jaar)
- Verjaardagen (Verjaardag kind en leidsters)
- Natuur activiteit (Beestjes zoeken, herfsttafel maken, in de moestuin werken)
- Voorlees ouder(Voorlees ouder)
- Knutselen (Verven, plakken, kleuren, kleien, scheuren)
- Beweeg activiteit (Beweegdansjes, fietsen, rennen, kussenparcours, Huttenbouwen, water activiteit, fijne/grove motoriek)
- Zintuigelijke activiteit (bijv. baby's met voelen van verschillend materiaal, of proeven bij peuters, water activiteit klieren met scheerschuim enz., kleine experimentjes)
- Cognitieve activiteit (Begrippen onderscheiden, leerzaam filmpje kijken, sorteren, puzzelen)

- Taalactiviteit (Lezen, liedjes zingen, leerzaam filmpje kijken, zelf boekjes lezen, kijkplaten)
- Experiment (Met kleuren, materialen, sop, eten)
- Fantasiespel (bijv. allemaal dieren nadoen, poppenkast)

Stap 2 : Degene die een ochtend dienst heeft kijkt op de gemaakte maand planning en kiest welke activiteit er in de ochtend gedaan gaat worden. De gekozen activiteit wordt opgehangen aan het bord in de hal. Op deze afbeelding schrijft de pedagogische medewerker welke specifieke activiteit zij gaan doen.

3. Grote activiteiten

Wij organiseren naast onze dagelijkse activiteiten ook grote activiteiten welke aansluiten bij ons thema. Ouders worden d.m.v. facebook, mondeling en via de nieuwsbrief op de hoogte gehouden van onze ingeplande activiteiten. Vaak zijn ouders ook welkom bij deze grote activiteiten en ook zijn kinderen van een andere opvangdag dan de dag van de activiteit welkom om met hun ouders langs te komen.

Voorbeelden van grote activiteiten zijn

- Lampionnenoptocht: Met de kinderen van het kinderdagverblijf en hun ouders een ronde lopen om bij meerdere huizen aan te bellen en Sint Maarten liedjes te zingen.
- Beroepen dag: Dat er vaders en moeders op hun kind zijn/haar groep komen om te vertellen over hun beroep. Of dat er een brandweerauto op bezoek komt!

Zorg

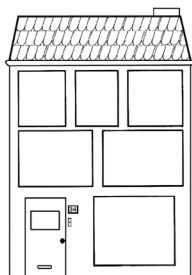
Bij Tomaz komen kinderen van ongeveer 2 maanden tot 4 jaar oud. In deze jaren ontwikkelt het kind zich. Dit doet hij/zij het liefst in een vertrouwde omgeving. Om er voor te zorgen dat een kind zich veilig voelt bij Tomaz, zullen de leidsters een band met het kind opbouwen. Zodra een kind zich veilig voelt, durft het kind o.a.:

- de ruimtes te verkennen;
- te spelen met speelgoed;
- interactie met andere kinderen te hebben ;
- aan te geven wat hij/zij wil.

Zodra er een band is opgebouwd met de leidsters, zal het kind uitdaging zoeken welke aansluit bij zijn leeftijd. Het is belangrijk dat wij als leidsters ervoor zorgen dat er voldoende speelgoed aanwezig is, waarmee het kind wil spelen. Ook dienen wij activiteiten te organiseren welke aansluiten bij het kind zijn/haar ontwikkeling.

Hoe zorgen wij er voor dat een kind zich prettig voelt op de groep?

1. Op de groep maken we een mapje met foto's van thuis. Hier wordt om gevraagd tijdens het intake gesprek. Deze foto's worden op een afbeelding van een huisje geplakt, geplastificeerd en in de map van het kind gedaan. Kinderen kunnen tijdens het brengen haalmoment in dit boekje lezen. Hierdoor ontstaan er leuke gesprekken.
2. We gebruiken baby gebaren tijdens de tafel momenten.
3. Wij gaan op kind hoogte zitten als wij met een kind praten.

4. Luisteren naar wat een kind te vertellen heeft.
5. Zorgen ervoor dat iedereen aan de beurt komt (ook de stille kinderen).
6. Zorgen ervoor dat wij op de hoogte zijn van de thuissituatie van het kind.
7. Gaan na wat er aan de hand is, als een kind erg verdrietig is.
8. Zorgen voor een goede band met de kinderen en zijn ouders zodat zij beide naar je toe durven te komen als er iets is.
9. Zorgen voor een duidelijk dagritme, zo weet een kind wat er van hem verwacht wordt (doormiddel van dagritme kaarten).
10. Zorgen voor duidelijke regels op de groep, zodat het voor een kind duidelijk is wat wel en niet mag. Deze regels moeten duidelijk zijn voor iedere medewerker die op de groep werkt en door iedere medewerker hetzelfde worden gehanteerd.
11. Zorgen voor een vrolijke/enthousiaste sfeer op de groep. Betrekken op een speelse manier alle kinderen van de groep bij de dagelijkse gang van zaken. Wij entertainen de kinderen door af en toe iets gek te doen.
12. Wij gaan gezellig bij de kinderen op de grond zitten om mee te spelen/ te knuffelen/of zitten gewoon in het bereik van de kinderen. Kinderen worden rustig als zij een pedagogisch medewerker zien op ooghoogte welke niet constant aan het lopen is.
13. Als het kind voorgoed weggaat bij Tomaz zorgen wij voor een mooi afscheidsboek en afscheidsfeestje. Zodat het kind de periode bij Tomaz goed af kan sluiten. Wij bereiden het kind zelf en de kinderen in de groep voor op dit afscheid. Ook informeren we ouders van de kinderen in de groep van te voren over het afscheid.
14. Als wij bezig zijn met de kinderen, zorgen wij ervoor dat zij onze volledige aandacht krijgen. Bijvoorbeeld tijdens het uitvoeren van een activiteit. De kinderen vinden het prachtig als wij als leidsters ook helemaal opgaan in de activiteit. Tijdens dit soort momenten creëren wij een nog betere band met de kinderen en durven de kinderen echt de uitdaging in de activiteit op te zoeken.

3. Omgang met de kinderen

3.1 Communicatie met kinderen

De pedagogisch medewerkers van KDV Tomaz communiceren op de volgende wijze met de kinderen:

1. Praat netjes en algemeen beschaafd Nederlands tegen de kinderen.
2. Ga op dezelfde ooghoogte zitten als het kind.
3. Kijk naar het kind terwijl je spreekt of luistert naar wat het kind zegt.
4. Toon interesse in wat het kind aan ons vertelt.
5. Wissel het wel en niet maken van oogcontact af tijdens het gesprek.
6. Zorg voor momenten waarin je spelenderwijs taal uitlokt, bijvoorbeeld: Samen een boekje lezen of dingen om je heen te benoemen.
7. Hoe brengen wij een boodschap duidelijk over:
  - Wij geven een duidelijke uitleg (korte zinnen);
  - Wij zijn eenduidig (Wees niet voor meerdere uitleg vatbaar);
  - Wij vertellen het kind dat hij ons mag vertellen wat hij wil, omdat wij het niet weten als het niet verteld wordt;
  - Wij laten met behulp van voorbeelden zien dat wat het kind zegt effect heeft;
  - Wij vertellen wat wel mag en niet alleen wat niet mag: (niet op de bank staan! → Je mag wel op de bank zitten);
  - Wij maken gebruik van ik-boodschappen;
  - Wij gebruiken geen woorden of zinnen die het kind veroordelen, maar wel die iets zeggen over het gedrag, bijvoorbeeld: Niet: “Wat ben jij raar!” maar “Ik vind het niet fijn als jij Pietje slaat, want dan heeft Pietje pijn.”
8. Actief luisteren
  - Stel vragen waardoor het kind makkelijker zijn verhaal kan vertellen;
  - Vat samen wat het kind ons verteld heeft om te controleren of wij hem goed begrepen hebben;
  - Vraag door om het kind verder te helpen met zijn verhaal en hem een beetje in de goede richting te helpen;
  - Stel kinderen op hun gemak;
  - Luister met aandacht (knik, hm, bevestig wat je hoort);
9. Leer een kind om alstublieft en dankjewel te zeggen.
10. Leer kinderen om netjes om hulp te vragen als zij dit kunnen.

Hoe maken wij gebruik van de baby gebaren?

1. Na het afronden van de proeftijd volgt iedereen een baby gebaren cursus.
2. Cursus wordt gegeven door de leidinggevende van het kinderdagverblijf.
3. Medewerkers spreken elkaar aan op het gebruik van babygebaren en geven elkaar tips of stellen elkaar vragen over het inzetten van de babygebaren.
4. Wanneer passen wij de gebaren toe:
  - Bij het zingen van liedjes.
  - Bij het voorlezen of vertellen van een verhaal.
  - Bij eetmomenten.
5. Welke babygebaren zijn er?

- Babygebaren boekje voor elk personeelslid(krijgt deze tijdens cursus) en er ligt 1 exemplaar van op de groep.
- Baby gebaren liedjes boek exemplaar ligt op je groep.

3.2 Kwaliteitsgesprekken

Bij kinderopvang Tomaz houden we kwaliteitsgesprekken met kinderen. Wij vinden het belangrijk dat er bewust met kinderen wordt gecommuniceerd. Hierbij maken we gebruik van de Gordon methode.

‘Actief luisteren’, noemt hij essentieel om er achter te komen wat de behoeften van een kind zijn. Dit betekent niet alleen letterlijk luisteren, maar ook door het stellen van vragen en het verwoorden van de gevoelens die de volwassene bij het kind vermoedt, er achter proberen te komen wat het kind beweegt. Ook non-verbale communicatie speelt hierin een rol. Vervolgens probeert de volwassene te verwoorden wat de behoefte, het probleem of het gevoel van het kind is. Hiermee kan de volwassene een oplossing voor het probleem suggereren of het kind helpen om een oplossing te zoeken. Als kinderen zien dat je rekening met ze houdt, voelen ze zich serieus genomen en zijn ze eerder geneigd om naar je te luisteren. Bij Tomaz zeggen we bijvoorbeeld niet “Niet aankomen” maar “Ik snap dat je daar heel graag mee wilt spelen, maar dit is echt te gevaarlijk voor je en daarom zet ik het nu weg.” De communicatie met kinderen kan mis gaan omdat de behoefte niet duidelijk is voor het kind. Om dit duidelijk te maken kan je volgens Thomas Gordon het beste gebruik maken van ‘ik-boodschappen’ zoals hiervoor in het voorbeeld beschreven.

Door het gebruik van de Gordon methode en het voeren van kwaliteitsgesprekken bieden we bij Tomaz een veilige sfeer van waaruit een kind zich kan ontwikkelen. We bespreken bijvoorbeeld 's morgens tijdens het fruit eten wat we de rest van de ochtend gaan doen. Kinderen zijn dan voorbereid op wat er komen gaat, dit schept veiligheid. Een voorbeeld waarin ook veiligheid geschept wordt en waarbij ook het kind in de ontwikkeling gestimuleerd wordt, is het volgende: Een kindje dat graag zindelijk wilt worden en geen luier meer om wil, maar het toch wel spannend vindt om op het potje of de wc te plassen. De pedagogisch medewerker praat dan met het kindje, benoemt het gevoel van het kindje en stelt het gerust. Ze gaan samen naar de wc en hij krijgt een complimentje als hij het heeft geprobeerd.

Naast het creëren van een veilige omgeving, stimuleren de kwaliteitsgesprekken ook de taalontwikkeling van de kinderen, bijvoorbeeld doordat er gedurende dag voortdurend benoemd wordt wat er gebeurt. Dit vergroot de woordenschat van de kinderen. Ook leren de kinderen door middel van de kwaliteitsgesprekken om hun eigen gevoelens te erkennen en benoemen of hun wensen uit te spreken.

3.3 Hechting

Als een kindje bij Tomaz opgevangen wordt, is ons doel deze goed te laten hechten aan de pedagogisch medewerkers en zijn groepsgenootjes. Als een kindje zich op zijn gemak voelt, is dit goed voor het kind en zijn groep. Het kind kan zich weer verder ontwikkelen en de groep voelt deze rust en vrolijkheid.

Als een ouder/ onbekende bij ons de groep op loopt, zien wij graag dat de kinderen door blijven spelen en zich richten op hun groepsgenootjes en pedagogisch medewerkers. Dit is voor ons een teken dat de kinderen goed gehecht zijn.

Hoe beïnvloeden wij nou het hechtingproces om te zorgen dat het kindje zich goed voelt? Zie hieronder de informatie per leeftijdsgroep.

Baby's

Voor een juiste omgang met de baby's winnen wij van te voren informatie in bij ouders over op welke manier zij hun kinderen voeden, troosten, vasthouden en andere typische en kenmerkende manieren. Wij doen dit heel bewust. Uit ervaring weten wij dat als wij nabootsen wat papa en mama doen, dit voor het kindje herkenbaar en veilig aanvoelt. Als de baby doorheeft dat wij er voor hem zijn, schept dit vertrouwen en zal het kindje opgelucht en blij reageren wanneer wij hem steunen als hij het even moeilijk heeft. Baby's die wakker zijn, komen er tijdens het tafelmoment van de oudere kinderen ook gezellig bij zitten in een wipstoel of op schoot. Op deze manier zien de andere kinderen de baby's ook echt als groepsleden die erbij horen en meestal leidt alleen het erbij betrekken van de baby's al tot genoeg gespreksstof over de baby 's, bijvoorbeeld wie er broertjes en zusjes heeft etc. Ook dit is goed voor de hechting

Pedagogisch medewerkers welke met baby's werken volgen een cursus en worden onderwezen over baby's en hun behoeftes/ontwikkeling, zodat zij nog beter kunnen inspelen op de behoeftes van de kinderen.

Dreumesen/peuters

Deze aanpak geldt ook voor de oudere kinderen welke starten bij Tomaz. Hier komt bij dat wij merken dat oudere kinderen soms net iets moeilijker kunnen wennen. Wat hiermee te maken kan hebben is of het kind al kinderopvang gewend is of niet. Het wenproces wordt met ouders grondig doorgenomen en zo nodig verlengd. Er zullen ook meer momenten zijn waarop de ouders er nog even bij zijn, voordat zij het kindje bij ons laten spelen.

Dagelijks

Om ervoor te zorgen dat naast de benadering van de pedagogisch medewerkers de hechting gestimuleerd wordt, zijn er ook vaste rituelen/activiteiten welke dit bevorderen. Zo benoemen wij de namen van de kinderen elke ochtend in een 'Goedemorgen liedje'. Ook werken wij elke dag met hulpjes welke bijv. helpen met spulletjes klaar zetten. We beginnen hiermee als kinderen 1 jaar zijn. Wij hebben ook Tomaz dagen. Op een Tomaz dag vertelt een kindje met zijn ouder/pedagogisch medewerker aan de andere kinderen van zijn groep, wat het meegebrachte item van thuis voor hem betekent. Al dit soort rituelen dragen bij aan een goede hechting met de andere kinderen van de groep.

Als een kindje er bijv. nog niet is, benoemen wij naar de andere kinderen dat 'Olivier' straks ook mee komt spelen. Op deze manier wordt hij toch benoemd, hoort hij bij de groep en vindt hij bij binnenkomst een betere aansluiting bij de andere kinderen welke bijv. bezig zijn met een activiteit.

Vanaf dag 1 begeleiden wij een kindje bij het leggen van nieuwe contacten, dit kan door samen met het nieuwe kindje en de andere kinderen te spelen of d.m.v. bevestigende woorden en oogcontact.

We zitten op de grond bij de kinderen en maken veel oogcontact met hen, we benoemen wat wij zien. Op deze manier voelen kinderen zich veilig en dit stimuleert hen om op ontdekkingstocht te gaan. Deze methode heet Singeren en is vernoemd naar Dr. Elly Singer (pedagoog en ontwikkelingspsycholoog). De methode benadrukt het belang van op kindhoogte zitten, zodat kinderen zich gezien en gehoord voelen. Dit is zeer bevorderlijk voor het hechtingsproces.

De nabijheid van vaste pedagogisch medewerkers is een belangrijk aspect om het veiligheidsgevoel van kinderen te vergroten en de hechting te bevorderen. Dit wordt bij KDV Tomaz concreet gemaakt door ieder kind een vaste mentor te geven, welke ook aanspreekpunt is voor ouders. Goed contact tussen ouders en de pedagogisch medewerkers draagt bij aan het veilig voelen van kinderen op het kinderdagverblijf. Bovendien wordt gewerkt met een vaste invalpool, waardoor de kinderen ook met de invallers bekend zijn. Door de kleinschaligheid van KDV Tomaz en de gezamenlijke activiteiten van de verschillende groepen kennen de kinderen ook de pedagogisch medewerkers van de andere groepen. Mocht een kind extra willen komen, maar het kan niet op de stamgroep, is het hierdoor makkelijker om bij een andere groep aan te schuiven.

Kinderen serieus nemen

Kinderen huilen/zijn boos/ geërgerd omdat er iets is. Of het een pijntje is, vermoeidheid, ouders missen, zin hebben in een knuffel, dit maakt niet uit. Het is belangrijk dat wij erop reageren.

Als een kind aangeeft last te hebben van een nat vlekje op zijn shirt of als hij het moeilijk vindt om te plassen bij ons terwijl het thuis wel goed gaat, gaan wij hier serieus mee om. We proberen het kind op zijn gemak te stellen en te zoeken naar passende oplossingen.

Liefde voor het vak is iets waar wij onze pedagogisch medewerkers op selecteren: Kinderen op een liefdevolle/geduldige manier benaderen en aandacht hebben voor zorg en details. Wij zien het elke keer als een uitdaging als wij een nieuw kind krijgen bij Tomaz. Ons doel start vanaf dag 1: Wij adopteren dit kind in onze groep en zijn nieuwsgierig naar de ontwikkeling en het karakter van het kind, welke naar ons inziens toch het beste naar voren komt als deze gehecht is aan onze pedagogisch medewerkers en de kinderen van zijn groep.

4. Kinderen met extra zorgbehoefte

4.1 Beleidsuitgangspunten

KDV Tomaz is openbaar, dat betekent dat ook zorgkinderen toegang hebben tot de door ons aangeboden verschillende opvangvormen. Veel zorgkinderen zijn gebaat bij geïntegreerde opvang met kinderen zonder ontwikkelingsproblemen:

Zorgkinderen hebben normaal gedrag van andere kinderen als referentiepunt.

Opgroeien tussen andere kinderen kan stigmatisering en isolement voorkomen.

Kinderen zonder ontwikkelingsproblemen leren omgaan met 'anders zijn'.

Voor kinderen uit een problematische thuissituatie kan de opvang structuur, veiligheid en uitdaging bieden. Ouders/verzorgers kunnen contacten leggen/onderhouden met ouders/verzorgers van andere kinderen. Ook maatschappelijk is er een tendens om zorgkinderen zoveel mogelijk in normale situaties te laten participeren.

In het pedagogisch werkplan staan de behoeften en belangen van de kinderen centraal. Dat betekent dat KDV Tomaz streeft naar geïntegreerde opvang van zorgkinderen als dat in het belang van de kinderen is en als KDV Tomaz kan bieden wat gevraagd is. Tevens mag de plaatsing van het kind de kwaliteit van de opvang voor de andere kinderen niet schaden. Voor een kwalitatief goede opvang van zorgkinderen zijn zorgvuldige procedures nodig en moet tijdig worden onderkend wat grenzen zijn en wat nodig is.

KDV Tomaz is een dienstverlenende instelling en biedt geen behandeling. Dat is een taak van daarvoor toegeruste instellingen. Waar mogelijk en wenselijk kan KDV Tomaz wel gelegenheid bieden tot behandeling in samenwerking met ouders en professionals.

4.2 Definitie van zorgkinderen

De definiëring van zorgkinderen is niet eenvoudig. Wanneer vraagt een kind gewoon een beetje extra aandacht en op welk moment noem je een kind "Zorgkind"?

Onder zorgkinderen verstaan wij kinderen:

- die aanwijsbaar en gedurende een langere periode meer dan normale aandacht of verzorging nodig hebben en/of;
- waarvoor extra materiële voorzieningen nodig zijn en/of;
- die op sociaal-medische indicatie worden geplaatst via de jeugdgezondheidszorg.

De zorgen kunnen te maken hebben met de kinderen zelf: ontwikkelingsproblemen op sociaal-emotioneel, verstandelijk, motorisch of zintuiglijk gebied of een lichamelijke handicap of samenhangen met de thuissituatie.

Zorgkinderen zijn onder te verdelen in twee groepen:

- Kinderen, waar vóór de plaatsing op een kindercentrum al van bekend is, dat zij mogelijk extra zorg nodig hebben.
- Kinderen, die al geplaatst zijn op een kindercentrum en waar de groepsleiding na verloop van tijd problemen signaleert in de ontwikkeling van het kind.

4.3 Handelingsprotocol

4.3.1 Plaatsing van kinderen waarbij vooraf bekend is, dat zij mogelijk extra zorg nodig hebben.

Komen nieuwe ouders bij ons met een vraag om extra zorg bij de opvang van hun kind, dan overlegt de leidinggevende met de direct betrokken groepsleiding of de gevraagde opvang haalbaar is:

- Is plaatsing in het belang van het kind?
- Is plaatsing mogelijk zonder kwaliteitsverlies?
- Welke extra zorg of speciale maatregelen zijn nodig en wie kan deze bieden?
- Is er plek in een groep met volledige personeelsbezetting?

Als een plaatsing niet door gaat, bespreekt de leidinggevende dit met de ouders.

4.3.2 Wanneer de groepsleiding mogelijke problemen signaleert bij een kind in de groep.

De groepsleiding bespreekt het probleem met de leidinggevende: Waaruit bestaat het probleem? Wat kan de oorzaak zijn en wat kan de groepsleiding hier aan doen?

Na toestemming van de ouders kan het registratiemodel 'KIIJK! Dreumes' of 'KIIJK! Peuter' worden toegepast bij 0 tot 4-jarigen.

Als de zorgen blijven, worden de ouders uitgenodigd voor een oudergesprek (Wat is de visie van de ouders? Wat is de indruk van de pedagogisch medewerkers? Wordt de zorg om het kind door de ouders gedeeld en wat gaan zij eventueel samen ondernemen?). Zo nodig kunnen ouders worden doorverwezen naar een professionele zorgverlener (zie bijlage 1: De sociale kaart). Voor vragen m.b.t. het pedagogisch handelen op de groep kunnen pedagogisch medewerkers terecht bij de jeugdverpleegkundige van de GGD.

Het is van belang, dat de afspraken tussen groepsleiding, ouders en orthopedagogisch consulent schriftelijk worden vastgelegd en dat de leidinggevende op de hoogte wordt gehouden.

4.4 Zorgkinderen: na plaatsing of signalering

Drie maanden na de plaatsing volgt het eerste evaluatiemoment met de ouders. Als na plaatsing van een zorgkind er problemen in de groep ontstaan, kan de leidinggevende besluiten om het evaluatiegesprek eerder te laten plaatsvinden.

Om het zorgkind goed te volgen en oog te houden voor de belangen en behoeften van de pedagogisch medewerkers en de andere kinderen in de groep blijven regelmatige evaluatiemomenten noodzakelijk.

De pedagogisch medewerker evalueert de afgelopen periode met de ouders en zo nodig met de leidinggevende en/of hulpverlener. De leidinggevende is met name aanwezig bij de gesprekken waarbij zich problemen voordoen rondom het zorgkind en/of de groep.

Bij een evaluatiemoment komt het volgende aan de orde:

- continuering van de zorg;
- bijstelling van de zorg;
- zolang het kind zorgkind is: een nieuw evaluatiemoment afspreken.

Wanneer een kinderdagverblijfgroep of de buitenschoolse opvang geen opvang meer kan bieden aan een zorgkind, dan besluit de leidinggevende in overleg met de ouders tot het zoeken naar een plek elders binnen KDV Tomaz of tot doorverwijzing naar een hulpverleningsinstelling.

Indien de ouders niet (willen) meewerken kan de leidinggevende uiteindelijk besluiten de plaatsingsovereenkomst eenzijdig op te zeggen.

4.5 Mogelijke soorten van extra zorg

1. Voorbeelden van extra zorg die nodig kan zijn, maar niet altijd door het kindercentrum geboden kan worden:

- Extra stimuleren bijv. bij ontwikkelingsachterstand;
- Intensieve verzorging;
- Extra aandacht voor het kind;
- Meer of anders tillen;
- Instructie tot specifieke aanpak, bijvoorbeeld: Meer structuur bieden;
- Aandacht voor het integreren van het kind in de groep en voor de omgang van de andere kinderen met het zorgkind;
- Extra oudercontacten over het kind;
- Samenwerken met hulpverlenende of behandelende instelling;
- Opvoedingsondersteuning.

2. Soms zijn aanvullende faciliteiten nodig. Daarbij kun je denken aan:

- Aanschaf hulpmiddelen of speciaal speelgoed;
- Bijscholing/themabijeenkomsten voor groepsleiding met betrekking tot de noodzakelijke kennis of vaardigheden;
- Faciliteiten voor groepsleiding voor extra overleg met elkaar, de leidinggevende, de ouders, de hulpverlener etc.;
- Toevoegen/inhuren extra of interne kracht voor assistentie op de groep;
- Directe ondersteuning groepsleiding door deskundige: videohometrainer, logopedist, fysiotherapeut, orthopedagoog, etc.

Voor financiering van de extra faciliteiten kan in bepaalde gevallen een beroep gedaan worden op het PGB (persoonsgebonden budget voor mensen met een verstandelijke of lichamelijke handicap) van het kind.

4.6 Samenwerking met specialisten

Wanneer specialisten komen met vragen over kinderen op de groep, worden ze uitgenodigd om zelf de observatie uit te voeren op de groep. Pedagogisch medewerkers zullen alleen handelingen uitvoeren die passen binnen hun reguliere werkzaamheden, zoals het oefenen van spraak tijdens kringgesprekken.

4.7 Samenwerkingspartners

- Huisartsen;
- Jeugdgezondheidszorg;
- Algemeen Maatschappelijk Werk;
- Medisch Kinderdagverblijf;
- CJG;
- Basisonderwijs;
- Boddaertcentrum;
- Integrale Vroeghulp;
- Visio;

- Auris;
- Schoolmaatschappelijk werk.

(Zie ook bijlage 1: De sociale kaart)

5. Samenwerking met ouders

Als pedagogisch medewerker werken wij met kinderen. Daarnaast hebben wij echter ook altijd met ouders te maken. Zij zijn immers de hoofdopvoeders van het kind en om goede kinderopvang te kunnen bieden is regelmatig overleg en afstemming over de opvoeding en verzorging nodig.

Een echt goede samenwerking met ouders betekent dat een kinderdagverblijf op vele manieren bewust werkt aan goede contacten en een goede communicatie met ouders. Van het allereerste tot het allerlaatste contact en zowel in de dagelijkse contacten als in de moeilijke gesprekken. Door te werken met vaste contactpersonen voor de kinderen ontstaat er maatwerk en een vertrouwensband tussen leidster, kind en ouders.

Om ouders een goed vertrouwd gevoel te geven over de opvang bij Tomaz, zijn er een aantal aandachtspunten waar wij ons bewust van zijn tijdens het contact met een ouder.

5.1 Hoe benaderen wij ouders?

1. Wij zorgen ervoor dat de foto van de medewerker welke die dag werken op het bord hangen in de algemene hal en aan het bord bij de groepen.
2. Onze pedagogisch medewerkers stelen zich netjes aan nieuwe ouders voor.
3. Ons doel is dat ouders met een prettig gevoel bij ons komen en weer weg gaan.
4. Wij geven uitgebreide overdrachten aan ouders waarin wordt verteld:
  - Wat heeft het kind (mee) gemaakt vandaag?
  - Beleefde het kind daaraan plezier?
  - Hoe voelde het kind zich?
  - Wat zagen wij het kind doen, waardoor wij dit dachten?
  - Waar heeft het kind mee geoefend?
  - Met wie heeft het kind gespeeld?
  - Wat heeft het kind daar van geleerd?
  - Kunnen wij iets doen om het leerproces te ondersteunen? Bijv. woorden, liedjes, activiteiten, rituelen thuis herhalen?
  - Wat heeft het kind gegeten en gedronken?
  - Hoe heeft het kind geslapen?
5. Nieuwtjes welke ouders direct moeten weten versturen wij via de e-mail naar hen in de vorm van een korte nieuwsbrief de nieuwsflits genaamd.
6. We houden ouders op de hoogte van personeelsveranderingen per groep, hierbij valt te denken aan vakantie of ziekte.
7. Onze leidinggevende en assistent lopen regelmatig in de ochtend en avonden op de groepen om met ouders een gezellig praatje te maken.

5.2 Kennismaken en wennen

Als een ouder komt kennismaken met KDV Tomaz zal er eerst een rondleiding plaatsvinden. Hierbij worden de ouders voorgesteld aan het personeel en de andere kinderen in de stamgroep. Voor aanvang van de opvang van uw kind vindt het intakegesprek plaats. Dit gesprek is met de vaste mentor op de stamgroep van uw kind en de ouders horen dan welke vaste pedagogisch medewerkers aanwezig zijn op de opvangdagen van hun kind. Opvang op een andere groep dan de stamgroep mag voor een vooraf afgesproken periode (omdat één groep

niet open is op sommige dagen, uw kind bepaalde dagen/periode extra komt of omdat er bij de andere groep nog niet op alle dagen plaats is voor uw kind) en ouders moeten hieraan voorafgaand schriftelijk toestemming geven. Bij de intake wordt er een informatiepakket meegegeven of per e-mail verstuurd met praktische informatie over de opvangvormen, inschrijven, tarieven en kennismaken als ook de werkwijze van het kinderdagverblijf en diverse relevante beleidstukken.

Tijdens het intakegesprek worden de slaap- en eetgewoontes van uw kind, de karaktereigenschappen en andere bijzonderheden besproken zodat de opvang vanaf het begin daarop aangepast kan worden. Ook wordt overlegd hoe de rest van de wenperiode er uit zal zien. Er wordt tijdens de intake ook gesproken over het inrichten van de wenperiode. De wendagen zullen, wanneer de bezetting dit toelaat, plaatsvinden in de week voordat de opvang officiële start (te vinden in de plaatsingsovereenkomst). Wanneer de bezetting het niet toelaat zal de wenperiode vanaf de 1^e officiële opvang dag starten. Afgestemd op de wensen van ouders en kind wordt gestart met een halve of hele wendag. Afhankelijk van het verloop van de wenperiode kan deze wenperiode verlengd worden met nog een aantal dagen of dagdelen. Als wennen lastig is kan besloten worden dat uw kind de eerste periode voornamelijk door de vaste mentor verzorgd wordt. Zo kan een intensieve band opgebouwd worden en wanneer uw kind gewend is, kunnen ook de andere pedagogisch medewerkers de verzorging op zich nemen. Het is altijd mogelijk om het dagverblijf te bellen om te vragen hoe de opvang verloopt.

Als kinderen binnen het kinderdagverblijf veranderen van groep, of een tweede groep krijgen, is het uiteraard ook mogelijk om op de nieuwe groep te wennen. Dit wordt ook afgestemd op het beroepskracht-kind ratio van de groep waarop gewend wordt en de oude groep. Zodat er ook tijdens het wennen voldoende pedagogisch medewerkers op de groep staan voor het aantal kinderen dat er op dat moment verblijft. Het kindje komt dus intern op de groep wennen. Het wennen wordt, in overleg met ouders, als volgt opgebouwd: De eerste keer wordt het kind 's morgens door de leidster van de oude groep naar de nieuwe groep gebracht en blijft daar tot na de lunch. De tweede keer wordt het kindje door de leidster van de oude groep naar de nieuwe groep gebracht en blijft daar tot na het slaapje. De derde keer wordt het kindje door de ouders naar de nieuwe groep gebracht en blijft daar tot na het slaapje. Aansluitend vindt het afscheidsfeestje plaats op de oude groep.

5.3 Evaluatiegesprek na drie maanden

Drie maanden na de start van de opvang van het kind volgt er op verzoek van de vaste mentor een gesprekje aan de hand van een evaluatieformulier. Tijdens dit gesprek wordt de eerste periode op de opvang geëvalueerd en kunnen gemaakte afspraken bijgesteld worden. Gesprekspunten worden door de vaste mentor van te voren aan de ouder bekend gemaakt.

5.4 Jaarlijkse observatie en 10-minuten-gesprek

Jaarlijks wordt er een schriftelijke observatie van uw kind gemaakt door de vaste contactpersoon. Bij deze observatie maken we gebruik van de KIJK! Methode (www.bazalt.nl/kijk-volgsysteem). Dit is een hulpmiddel voor het objectief observeren en registreren van gegevens over de ontwikkeling van een kind. Na deze observatie wordt u uitgenodigd voor het zogeheten '10 minuten gesprekje' om de bevindingen van de pedagogisch medewerkers te bespreken. Als u zelf dingen wilt bespreken is dit ook mogelijk. Mocht er reden zijn voor een uitgebreider gesprek kunt u dit altijd bij de leidinggevende aanvragen.

Wanneer u meer informatie over uw kind wilt is het mogelijk een afspraak te maken met de vaste mentor om dit te bespreken.

Op iedere vestiging is de leidinggevende verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken. Diegene is het aanspreekpunt voor het personeel maar ook voor ouders/verzorgers. Mocht u vragen of opmerkingen hebben kunt u altijd bellen, e-mailen of even binnenlopen.

5.5 Denken in mogelijkheden

Bij Tomaz denken wij in mogelijkheden, mocht u wensen hebben op het gebied van (flexibele) opvang, benadering van het kind/pedagogisch aanpak, voeding etc., dan gaan wij hier graag met u over in gesprek. Wij denken hier graag in mee. U kunt u wensen, afhankelijk van het onderwerp, bespreekbaar maken met de pedagogisch medewerkers op de groep of aangeven bij de (assistent) leidinggevende van de locatie.

5.6 Ouderavonden

Eens per jaar wordt er een cursus (bijv kinder EHBO) aan ouders aangeboden. Ook wordt er eens per jaar een ouderavond rondom een ander pedagogisch thema aangeboden en vinden er jaarlijks de 10 minuten gesprekken plaats. Verder organiseren wij elke maand een grote activiteit, hierbij zijn ook de ouders welkom. Een voorbeeld van een grote activiteit is een winterwandeling met de kinderen.

5.7 Eindgesprek

Wanneer de opvang beëindigd wordt, zal aan de ouders aangeboden worden om met een eindgesprek de opvangsituatie af te sluiten. Tijdens dit gesprek wordt een observatie van het kind op het kinderdagverblijf besproken. Dit is eenzelfde observatie volgens de methode van KIIJK! als met de 10-minuten-gesprekken. Ook wordt er tijdens het eindgesprek aandacht besteed aan hoe de ouders de periode bij Tomaz hebben ervaren en krijgen ouders een overdrachtformulier mee voor school of een volgende opvang.

5.8 Zomerfeest

Eens per jaar wordt er in samenwerking met de oudercommissie een feest georganiseerd door de pedagogisch medewerkers voor de kinderen en de ouders. Onder het genot van een hapje en drankje worden er spelletjes gedaan en is er de mogelijkheid om als ouders en medewerkers even informeel bij te praten.

5.9 Klanttevredenheidonderzoek

Jaarlijks vindt er aansluitend aan de 10 minuten gesprekken een gesprek plaats tussen ouders en de leidinggevende van de locatie. Tijdens dit gesprek wordt aandacht besteed aan de tevredenheid van ouders over de opvang in algemene zin en met betrekking tot specifieke onderwerpen, zoals: Contact met de pedagogisch medewerkers, contact met de leidinggevende, informatievoorziening, flexibele opvang, activiteiten aanbod.

5.10 Oudercommissie

Om de inspraak van ouders te vergroten is er op iedere vestiging een oudercommissie. Wij horen graag wat ouders van de opvang vinden en staan open voor feedback.

Kerndoel van de oudercommissie is het zo goed mogelijk behartigen van de collectieve belangen van ouders en hun kinderen op het gebied van de opvang en verzorging. Dit in voortdurende

samenspraak met de gebruikers en met inachtneming van andere, zwaarwegende, belangen zoals die van de organisatie als geheel.

5.11 Klachtenafhandeling

Kinderopvang Tomaz heeft in het kader van de Wet kinderopvang een interne klachtenregeling opgesteld. Deze regeling beschrijft de werkwijze bij het behandelen en registreren van klachten van ouders. Bij voorkeur maken ouders/verzorgers een klacht eerst bespreekbaar bij de direct betrokkene. Leidt dit niet tot een bevredigende oplossing, dan kan een formele klacht ingediend worden. Afhankelijk van de klacht kan deze worden ingediend bij de locatiemanager. Zij is te bereiken per email van de vestiging waar uw kind opgevangen wordt. Een formele klacht wordt schriftelijk ingediend. Mocht interne klachtafhandeling niet leiden tot een bevredigende oplossing dan staat ouders de weg vrij naar informatie, advies en mediation bij Klachtloket Kinderopvang, gevestigd in Den Haag. www.klachtenloket-kinderopvang.nl of aanmelding van het geschil bij de Geschillencommissie www.degeschillencommissie.nl. In sommige gevallen is het van belang de klacht rechtstreeks in te dienen bij de Geschillencommissie.

6. Dagelijkse gang van zaken

6.1 Algemeen

Vanaf eind 2011 is KDV Tomaz geopend aan de Max Havelaarweg 57 te Hoogvliet. In het kinderdagverblijf zijn 4 groepsruimtes aanwezig waarvan 2 groepen in gebruik zijn voor het kinderdagverblijf en 1 voor de buitenschoolse opvang.

Op de verticale groepen worden maximaal 16 kinderen opgevangen.

Op alle dagen worden er kinderen opgevangen in de leeftijd 0 t/m 4. Het KDV is geopend van maandag tot en met vrijdag. Er is een buitenruimte voor het KDV aanwezig.

Ouders kunnen hun auto parkeren in de straat op de hiervoor bestemde parkeervakken.

De kinderen kunnen veilig in en uit stappen. De fietsen van de kinderen kunnen in het KDV worden neergezet.

KDV Tomaz is 52 weken per jaar geopend en kent geen zomer of kerstsluiting. Op zaterdag, zondag, onze studiedag en nationale feestdagen zijn we gesloten en als 24 en 31 december op een werkdag vallen, sluiten wij om 16:00 uur.

6.2 Indeling groep

Er kunnen maximaal 16 kinderen worden opgevangen bij de groepen de Brillbeertjes en Reuze Panda's, door drie/ vier professionele pedagogisch medewerkers. De kinderen worden in vaste groepen opgevangen in een vaste ruimte. De groep wordt door vaste pedagogische medewerkers begeleid. Ze eten en drinken op hun groep. Slapen doen zij in de slaapkamer.

De pedagogisch medewerkers dragen samen de verantwoordelijkheid voor alle aanwezige kinderen.

6.3 Dagindeling

KDV Tomaz hanteert een aantal vaste momenten (bijvoorbeeld voor eten/drinken, slapen en activiteiten) op de dag. Deze geven het kind rust en houvast. Wij vinden het echter ook belangrijk dat het ritme op het kinderdagverblijf, met name voor de jongere kinderen, zo veel mogelijk aansluit op het ritme van thuis. Samen met de ouders willen voor elk kind de optimale dagindeling maken.

Er wordt op geregelde tijden iets gedronken of gegeten. Tussen de middag lunchen wij met de kinderen en de meeste kinderen gaan hierna een middagslaapje doen. De baby's slapen en eten zoveel mogelijk in het ritme dat zij thuis gewend zijn.

Elke ochtend en middag krijgen de kinderen activiteiten aangeboden. Er is ook gelegenheid om vrij te spelen. De tweede activiteit is altijd buitenspelen.

Bij KDV Tomaz werken wij met activiteiten kaarten bij de deuren van de groepen. Ook werken we met dagrimtekaarten. Dit zijn kaarten die op de groepen hangen welke aanduiden wat er die dag gaat gebeuren. De pedagogisch medewerkers hangen deze in de ochtend goed op. Om de activiteiten aan te geven worden dezelfde kaarten als welke op het bord in de hal hangen gebruikt. Om half 10 wordt de dagplanning met de kinderen besproken. Ook wordt de pijl elke keer als er een andere activiteit gaat plaatsvinden verplaatst, in samenspraak met de kinderen. Er zijn ook ma, di, woe, do, vrij, zat en zo kaarten aanwezig. Hier is het ook belangrijk dat de pijl in samenspraak met de kinderen verplaatst wordt. Deze dagkaarten bespreken de leidsters

tijdens het fruiteten.

De verblijven van het kinderdagverblijf zijn zodanig ingericht dat er voor elk kind materiaal en ruimte aanwezig is, passend bij de ontwikkelingsfase van het kind.

Er zijn drie hoeken aanwezig op elke groep, namelijk een leeshoek, een poppenhoek en een auto hoek.

Een dagindeling op ons kinderdagverblijf kan er als volgt uit zien:

07:30- 09:30	activiteit en vrij spelen
09.30	Fruit eten en drinken
10.15	Activiteit/ vrij spelen/ slaapmoment
11.30	Lunch
12.30 – 14.30	Vrij spelen / slaapmoment
15.00	Eten en drinken
15.30	Activiteit/ slaapmoment
16.30	Groente / warme maaltijd
17:00	activiteit en vrij spelen

6.4 Stamgroepen

Kinderen bezoeken één vaste groep (de stamgroep). De stamgroep is een ruimte waar vaste medewerkers werkzaam zijn. We streven ernaar om vaste invalkrachten te koppelen aan een vestiging. Deze medewerkers vervangen de pedagogisch medewerkers die ziek zijn of verlof hebben. Zodra kinderen structureel hun eigen stamgroep verlaten moeten ouders hier schriftelijk toestemming voor geven op het stamgroepformulier.

Opvang vindt niet plaats op de vaste stamgroep in de volgende situaties:

- Een ouder wil een extra dag(deel) afnemen op de stamgroep maar dat is vanwege het aantal kinderen niet mogelijk op de stamgroep. Op een andere stamgroep bestaat die mogelijkheid wel. Op deze stamgroep werken de vaste leidsters van die groep. In een dergelijke situatie geven ouders ook toestemming via het tekenen van een stamgroepformulier;
- Een ouder neemt flexibele opvang af en krijgt een stamgroep toegewezen. Ouder gaat bij het nemen van een flexibelcontract akkoord dat wanneer er op de stamgroep geen plek is vanwege het kind aantal het kind op een andere stamgroep zal worden ingedeeld. Op deze stamgroep werken de vaste leidsters van die groep.
- Op dagen dat de groepen niet volledig bezet zijn werken de Brillbeertjes en de Reuze Panda's met elkaar samen. Met name op de vrijdagen is de bezetting laag. De kinderen en de voor hen bekende, vaste pedagogisch medewerker van de stamgroep voegen dan soms samen in de groepsruimte van de Brillbeertjes.
- Tijdens speciale activiteiten (schilderles, muziekles, etc.), vieringen (verjaardagen, Kerst, Sinterklaas, Pasen, etc.). Afhankelijk van het beroepskracht-kind ratio gaat er dan in ieder geval één van de vaste pedagogisch medewerkers met de kinderen mee;
- Het eerste uur (06.45-7.30 uur) en het laatste uur (17.30-18.30 uur) van de dag als er maar één medewerker op de groep staat die dag. De kinderen worden dan opgevangen bij de Brillbeertjes op de groep.
- .
- Bij de volgende spelactiviteiten verlaten de kinderen hun stamgroep:

- Als kinderen naar buiten gaan. Dit gebeurt dagelijks tenzij het weer écht te slecht is. Hierbij gaat minimaal één vaste pedagogisch medewerker mee naar buiten.
- Als kinderen naar de wc gaan. Hierbij gaat één van de vaste pedagogisch medewerkers mee met de kinderen.
- Tijdens een peuteractiviteit binnen het gebouw of op het plein. Er blijft wel contact met de andere collega's (deur open of babyfoon i.v.m. het waarborgen van het kind-leidster ratio en het vier-ogen principe.

6.5 3-uurs-regeling

Op een dag mag 3 uur per dag afgeweken worden van het beroepskracht-kind-ratio. Bij KDV Tomaz hebben we dit als volgt vorm gegeven:

- Bij de Reuze Panda's en de Brillbeertjes wordt op alle dagen tussen 7.30uur en 8.30uur maximaal een uur afgeweken;
- Bij de Reuze Panda's en de Brillbeertjes wordt op alle dagen tussen 12.45uur en 14.15 uur maximaal 1,5 uur afgeweken; (bij 2 pm'ers 2x 0,45 uur pauze dus 1,5 uur afwijken bij 3 pm'ers 3x30 minuten pauze de pauzes overlappen elkaar zodat je maar 1,5 uur afwijkt)
- Bij de Brillbeertjes en de Reuze Panda's wordt tussen 17.00 uur en 17.30 uur maximaal 0,5 uur afgeweken.

We hebben hiermee rekening gehouden dat er zo min mogelijk van het beroepskracht-kind-ratio wordt afgeweken en met name op de rustigere momenten van de dag waarop er bijvoorbeeld een groot deel van de kinderen slaapt.

7. Ontwikkeling en signalering

7.1 Mentorschap

Ieder kind heeft een eigen mentor. De mentor is een pedagogisch medewerker welke werkt op de groep van het kind. Deze mentor neemt voor start van de opvang contact met de ouders op om een intake gesprek in te plannen. Ook informeren wij ouders wanneer een kind een nieuwe mentor krijgt, zoals bij opvang naar een andere groep.

De mentor is voor ouders het aanspreekpunt voor de afstemming over de ontwikkeling en het welbevinden van het kind. De mentor observeert het kind middels ons kindvolgsysteem KIJK, verzamelt informatie over het kind bij andere betrokken pedagogisch medewerkers en voert samen met een betrokken collega de 10-minuten gesprekken met ouders. De mentor kan eventueel ook een rol spelen in het contact met andere professionals. Hierbij valt te denken aan een logopedist, fysiotherapeut, kind coach etc.

Bij afwezigheid van de mentor kunnen ouders ook terecht bij andere vaste pedagogisch medewerkers. De pedagogisch medewerkers zorgen dan voor een goede overdracht naar de mentor. Bij langdurige afwezigheid van de mentor zorgen wij dat het kind tijdelijk een andere mentor krijgt. Ook wanneer een kind over gaat naar een andere groep zorgen wij voor een zorgvuldige overdracht naar de volgende mentor. De mentor zal actief kennis met u komen maken zodat u weet dat diegene de nieuwe mentor is van uw kind.

7.2 Vaste pedagogisch medewerkers

Jonge kinderen kunnen zich maar aan een beperkt aantal volwassenen hechten. Voor de allerkleinsten is de continuïteit in pedagogisch medewerkers daarom nog belangrijker. Baby's onder de 1 jaar hebben daarom maximaal 2 vaste pedagogisch medewerkers. Dit houdt in dat er altijd minimaal één van deze medewerkers aanwezig is als de baby naar de opvang gaat. Deze vaste medewerkers dragen de zorg over de baby. De mentor is altijd de eerste zorgdrager. Daarnaast is een tweede pedagogisch medewerker aangewezen als vaste zorgdrager van de baby. Er wordt op een lijst bijgehouden wie de mentor en wie de tweede zorgdrager zijn. In het rooster en met betrekking tot vrije dagen van pedagogisch medewerkers wordt er rekening mee gehouden dat altijd één van deze twee aanwezig is als de baby bij Tomaz is.

7.3 Kindvolgsysteem KIJK

Gedurende het jaar observeren de mentoren hun kinderen met het kindvolgsysteem KIJK.

Kindvolgsysteem KIJK is een instrument voor het in kaart brengen van de ontwikkeling van kinderen en het ontwerpen van een daarop afgestemd ontwikkelingsgericht activiteitenaanbod. KIJK is een observatie instrument waarmee het ontwikkelingsverloop van jonge kinderen op diverse ontwikkelingsgebieden over langere tijd kan worden geobserveerd en geregistreerd.

Kindvolgsysteem KIJK is een observatie- en registratie-instrument voor pedagogisch medewerkers waarmee zij de totale ontwikkeling van jonge kinderen over langere tijd in beeld

kunnen brengen. Met dit inzicht zien pedagogisch medewerkers waar het kind staat en waarin ze hen verder moeten begeleiden. In totaal zijn er vier observatiemomenten in de periode van 0-4 jaar. De mentor bespreekt de resultaten periodiek in het tien-minuten gesprek met ouders. Signaleren we bijzonderheden dan bespreken we dit met ouders samen en bepalen we de juiste aanpak voor het kind. Wanneer kinderen naar de basisschool gaan ontvangen ouders het kindvolgsysteem. Mochten zij deze niet willen ontvangen dan tekenen zij hier een verklaring voor.

7.4 Overdracht naar basisschool en buitenschoolse opvang

De mentor van het kind is voor een goede overdracht naar de basisschool en de buitenschoolse opvang. Zij zorgen voor een goede overdracht middels een overdrachtsformulier. Hierop beschrijven zij de kenmerken van het kind en het verloop van de ontwikkeling. Als afronding van de periode op het kinderdagverblijf volgt een eindgesprek met de ouders. Hierin bespreken zij het ingevulde overdrachtsformulier en evalueren de periode bij Tomaz. Met toestemming van de ouders wordt het overdrachtsformulier naar de basisschool en de buitenschoolse opvang verzonden. Wanneer er sprake is van bijzonderheden bij het kind geeft de mentor een mondelinge toelichting aan de basisschool en buitenschoolse opvang.

8. Personeel

8.1 Het team

We streven naar een zo optimaal mogelijk functionerend team, waarin verschillende pedagogisch medewerkers elkaar aanvullen met hun diverse kwaliteiten. Flexibiliteit is hierbij een kernbegrip. Bij KDV Tomaz werken wij met 6 vaste pedagogisch medewerkers en 3 vaste invalkrachten. Er zijn stagiaires aanwezig die een van een beroepsgerichte opleiding volgen.

Het team wordt aangestuurd door een locatiemanager.

8.2 De rol van de pedagogisch medewerkers

De pedagogisch medewerker is degene die invulling geeft aan het pedagogisch beleid tijdens haar werk met de kinderen bij KDV Tomaz. Wij zijn ons bewust van onze voorbeeldfunctie.

Al de pedagogisch medewerkers voldoen aan de opleidingseisen die zijn vastgesteld in de huidige CAO Kinderopvang. Ook beschikken alle pedagogisch medewerkers over een VOG voordat zij beginnen met werken bij KDV Tomaz.

Met het volgen van cursussen en de jaarlijkse studiedag verzekeren wij ons ervan dat de pedagogisch medewerker ruim voldoende kennis heeft van de ontwikkeling van het jonge kind. Daarbij wordt er elke vergadering een passend thema besproken en de manier van handelen geëvalueerd.

Dit alles zorgt ervoor dat de pedagogisch medewerker het kind professioneel kan begeleiden op het gebied van ontwikkeling, verzorging, gezonde voeding, veiligheid en hygiëne.

Volgens de visie van KDV Tomaz dragen de pedagogisch medewerkers zorg voor gerichte activiteiten met de kinderen ter stimulering van de ontwikkeling.

Bovendien vinden we collegialiteit en een fijne sfeer op de werkvloer erg belangrijk. Dit bevordert de algehele sfeer en het contact tussen pedagogisch medewerkers, kind en ouders.

8.3 Stagiaires

KDV Tomaz is een door SBB erkend leerbedrijf en mag mensen die de beroepsbegeleidende leerweg (BBL) en de beroep opleidende leerweg (BOL) volgen begeleiden. We streven er naar op iedere vestiging één of meerdere stagiaires per jaar te hebben. Welke opleidingen hiervoor in aanmerking komen staat beschreven in de CAO Kinderopvang. KDV Tomaz heeft als eis dat de stagiaires een voor het kinderdagverblijf relevante opleiding volgen. De uitzondering hierop zijn oriënterende stages, waarbij we leerlingen (van de middelbare school) de mogelijkheid willen bieden zich te oriënteren op werken in de kinderopvang. Bij alle stagiaires geldt dat zij boventallig worden ingeroosterd en de vaste pedagogisch medewerkers eindverantwoordelijk blijven. Alle stagiaires welke meer dan 60uur stage lopen, zijn volgens de wet verplicht om over een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) te beschikken voordat zij starten met de stage.

8.4 Vrijwilligers

Af en toe wordt er bij KDV Tomaz met vrijwilligers gewerkt. Hierbij gaat het om personen die als aanvulling op de pedagogisch medewerker werken op de groep. Zij zijn dus boventallig en nooit eindverantwoordelijke op de groep. Vrijwilligers verrichten aanvullende, ondersteunende werkzaamheden, direct of indirect ten behoeve van de kinderen op het kinderdagverblijf. Alle vrijwilligers beschikken over een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) voordat zij beginnen met het vrijwilligerswerk bij Tomaz. Verder tekenen zij een vrijwilligers overeenkomst waarin duidelijke afspraken staan over de werkzaamheden van de vrijwilliger en de proefperiode.

8.5 Evalueren pedagogisch handelen

Regelmatig wordt het pedagogisch handelen en het werken volgens de missie en visie van KDV Tomaz met de pedagogisch medewerkers geëvalueerd. Dit gebeurt tijdens werkoverleggen voor een groep specifiek, tijdens functioneringsgesprekken voor specifieke leerpunten van de medewerkers en tijdens vergaderingen en studiedagen voor locatie brede onderwerpen. Zo komen de Gordon methode, de babygebaren en de kernwaarden van Tomaz regelmatig aan bod.

In het kernwaarden document staat de werkwijze van KDV Tomaz heel specifiek toegelicht. Dit document dient als leidraad bij het evalueren van het pedagogisch handelen. Ook het kernwaarden document zelf en het pedagogisch werkplan komen regelmatig onder de aandacht en worden aangepast aan de actuele situatie.

8.6. Ondersteuning beroepskracht indien slechts 1 beroepskracht wordt ingezet in het kindercentrum in afwijking van de beroepskracht ratio

Gedurende een deel van de dag kunnen er in afwijking van de beroepskracht-kindratio minder beroepskrachten worden ingezet, bijvoorbeeld aan het begin en einde van de dag en tijdens de middagpauze. Binnen onze kinderopvang werken groepen onderling nauw samen. Iedere groep is gekoppeld aan een andere groep waarmee wordt samengewerkt. Door deze samenwerking kennen de pedagogisch medewerkers van deze groepen alle kinderen en alle kinderen kennen de pedagogisch medewerkers. In de middagpauze en ook aan de randen van de dag wordt samengewerkt met medewerkers van deze andere groep.

9. Veiligheid en gezondheid

9.1 Veiligheid

Ontruimingsplan en BHV

In het hele gebouw van het KDV hangen er nooduitgang bordjes die de nooduitgang route aanduiden. Er is een EHBO trommel die maandelijks door een vaste BHV-er wordt gecontroleerd op inhoud. Er is elke dag een BHV-er in het gebouw. Op het KDV is een ontruimingsplan aanwezig dat 1x per jaar gecontroleerd wordt.

Jaarlijks wordt er door de leidinggevende een risico-inventarisatie, -evaluatie en ontruimingsoefening gehouden. De uitkomsten worden besproken met het team en zo nodig worden er passende maatregelen genomen. Dit wordt verwerkt in een plan van aanpak.

Veiligheid in de groep, buiten en tijdens uitstapjes

Veiligheid is voor de pedagogisch medewerkers een belangrijk onderwerp. We streven ernaar om zowel binnen in de groepsruimtes en in de gang, als buiten op het buiten terrein toezicht te houden. Wij maken gebruik van een codeslot. Ouders krijgen de code en hebben hiermee toegang tot het pand. De code wordt bij veel wisselingen gewijzigd. Mocht er een vreemde aanbellen, dan zullen zij naar de deur lopen om te vragen wat diegene wil.

Het buitenterrein van KDV Tomaz is bereikbaar via een binnendeur en één poortje vanaf de buitenkant. Dit poortje wordt tijdens het buitenspelen met een snelbinder afgesloten. Kinderen kunnen niet zelf van het buiten terrein aflopen.

Afhankelijk van de leeftijd en de ontwikkeling van de kinderen wordt ook de zelfstandigheid en de zelfredzaamheid gestimuleerd en zal hier op een veilige manier mee omgegaan worden.

Tijdens uitstapjes worden de namen en telefoongegevens van de kinderen die meegaan genoteerd voor eventuele noodgevallen. De meest voor de hand liggende EHBO-spullen gaan mee de tas in. Ook hebben de pedagogisch medewerkers een mobiele telefoon bij zich met daarin het telefoonnummer van de locatie opgeslagen.

9.2 Gezondheid en hygiëne

Persoonlijke hygiëne

- Handen wassen na toiletbezoek, luier verschonen, voor voedselbereiding en voor de maaltijd, na vuile karweitjes;
- Na het eten maken de kinderen hun mond en handen schoon;
- Als kinderen een snotneus of kwijl langs hun mond hebben, wordt dit met een tissue schoongemaakt;
- Op het KDV proberen de pedagogisch medewerkers de kinderen hygiëne in schoonmaak en uiterlijk bij te brengen;
- De haren van de kinderen worden na het middag slaapje opnieuw gefatsoeneerd;
- Kleding welke vies is geworden door het buitenspelen, snotneuzen of kwijl wordt vervangen voor nieuwe kleding.

Algemene hygiëne

- Het schoonhouden van de groepsruimtes. Het gaat hier niet om steriel schoon maar om een huishoudelijke schone ruimte;
- Na elk gebruik en voor elke maaltijd worden de tafels schoongemaakt, na elke maaltijd wordt de vloer geveegd;
- Elk dagdeel worden schone handdoeken en vaatdoekjes gebruikt. Als ze eerder vies zijn, worden ze eerder vervangen;
- Er zijn schoonmaaklijsten voor het schoonhouden van koelkasten, keuken, spelmateriaal enz.;
- Extra aandacht gaat uit naar de houdbaarheid van de voedingsmiddelen. Er wordt opgeschreven wanneer een product is geopend op het voedingsmiddel zelf;
- Ook wordt elke week de temperatuur van de koelkast bijgehouden.

9.3 Protocollen

In de leidsterkamer staat een map met alle protocollen en beleidsstukken, waaronder het protocol veiligheid en gezondheid en het ziektebeleid. De map met kindgegevens is op elke groep te vinden met hierin de telefoonnummers van de ouders, huisarts en eventueel tandarts. Verder staan alle gegevens en telefoonnummers digitaal in het computersysteem .

10. Ruildagen regeling

Als de bezetting op de groep, de personeelsplanning en de pedagogische sfeer het toe laat is er altijd de mogelijkheid tot het (incidenteel) afnemen van een extra dag of het ruilen van een dag.

Als uw kind normaal gesproken op maandag, dinsdag en donderdag komt en u wilt een keer de donderdag met de woensdag ruilen, dan is dit mogelijk mits er aan bovenstaande voorwaarden is voldaan.

Uw kind mag een dag ruilen of inhalen binnen een termijn van vier weken vóór of vier weken nádat uw kindje een dag afwezig is geweest. De uitzonderingen hierbij zijn dat dagen waarop uw kindje door ziekte of vakantie afwezig is en de dagen waarop KDV Tomaz gesloten is geweest vanwege nationale feestdagen. Deze dagen kunnen niet ingehaald kunnen worden. Het gaat hierbij om de volgende feestdagen: Eerste en tweede Kerstdag, nieuwjaarsdag, tweede Paasdag, tweede Pinksterdag, Hemelvaartsdag, Koningsdag en 1 keer in de 5 jaar Bevrijdingsdag.

Uw kindje kan op aanvraag ook incidenteel een dag extra komen, mits er aan bovenstaande voorwaarden is voldaan. Deze extra dag wordt dan extra in rekening gebracht bovenop het gebruikelijke maandbedrag dat u voor de opvang betaald.

Voor het afspreken van ruildagen of het afnemen van een extra dag kunt u contact opnemen met de locatiemanager.

Nawoord

De kinderopvang heeft met name het laatste decennium een sterke ontwikkeling doorgemaakt. De plaats die de kinderopvang heeft gekregen in de maatschappij is zodanig geëvolueerd dat van 'opvang' niet meer gesproken kan worden maar van een voorziening die voor de ouders een combinatie van werk en de zorg en opvoeding van hun kind mogelijk maakt.

De maatschappij heeft baat bij de kinderopvang. Naast de economische voordelen die te noemen zijn draagt de kinderopvang bij aan de emancipatie van vrouwen en mannen en aan de realisatie van een duurzame samenleving. Door de kinderopvang kunnen ouders deelnemen aan de arbeidsmarkt en daarom is het economisch belang groot. Kinderopvang heeft met name vrouwen in staat gesteld om betaald werk te (blijven) verrichten.

Vanuit pedagogisch oogpunt betekent dit dat de kinderopvang een verlengstuk van de opvoeding is geworden. Dit geeft daarmee de betekenis aan van de waarde die aan de kwaliteit van deze vorm van dienstverlening moet worden gehecht.

Met het KDV Tomaz hopen wij een wezenlijke bijdrage te leveren aan alle hierboven aangehaalde elementen.

Vriendelijke groet,

Team KDV Tomaz

Bijlage 1: De sociale kaart

In deze sociale kaart staat telefoonnummers van landelijke en regionale hulpdiensten die betrekking hebben met de kind- of jeugdzorg.

Landelijke telefoonnummers:

In deze sociale kaart staat telefoonnummers van landelijke en regionale hulpdiensten die betrekking hebben met de kind- of jeugdzorg.

Landelijke telefoonnummers:

- Veilig Thuis (tel. 0800-2000)
- Kindertelefoon (0800 – 0432)
- Landelijk Bureau Slachtofferhulp 0900-0101
- Korrelatie (vragen rondom opvoeding) 0900-1450
- Balans (vragen over gedrag- leer en ontwikkelingsproblemen) 0900-2020065

Regionale telefoonnummers:

- Centrum voor Jeugd en Gezin Hoogvliet
Klaasje Zevensterstraat 374-376
3193 TW Hoogvliet RT
Tel: 010 – 20 10 110
- Website: <http://www.cjghoogvliet.nl/>

Voor meer informatie:

- NIZW Jeugd / Expertisecentrum Kindermishandeling

Informatie en beleidsadviesing

Postbus 19152

3501 DD Utrecht

Infolijn: 030-2306564

Fax: 030-2319641

E-mail: kindermishandeling@nizw.nl

Internet: www.kindermishandeling.nl

(voor kinderen en jongeren)

www.kindermishandeling.info

(voor volwassenen)

JSO expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding

(voorheen S&O stichting

voor opvoedingsondersteuning en ZOK Zuid-Hollandse Ondersteuningsorganisatie

Kinderopvang)

Voorlichting, training, lezing, workshops, ontwikkeling van protocollen, onderhouden van

netwerken, lesmateriaal weerbaarheid.

- Regio Haaglanden: 070-3029845
- Regio Zuid-Holland Zuid: 078-6391903
- Regio Midden Holland en Zuid-Holland Noord: 0182-547888
- Internet: www.jso.nl

Kijk voor informatie over het internationale Verdrag voor de Rechten van het Kind:

www.kinderrechten.nl

Relevante websites:

www.nizwjeugd.nl

www.kindertelefoon.nl

www.seksueelkindermisbruik.nl

www.seksueelgeweld.nl

www.huiselijkgeweld.nl